

زفرین بهر ب خودی قه

زقِرِين بەرب خودى قە

تە حسين ئىبراھىم دۆسكى

ديارى

بۆ :

ھەر كەسە كى بەر ب خودى ڤە بزڤرت
ودنيا ب ھەمى خوشى يىن خو ڤە وى نەخاپىنت ..

دهسيك

حمد وسوپاسی بۆ وی خودایی بن یی ب شهؤ فه دکهت دا ههر کهسه کی
ب رۆژ گوننه کرین ل وی بزقپرت ، و ب رۆژ دهستی خوؤ فه دکهت دا ههر
کهسه کی ب شهؤ گوننه کرین ل وی بزقپرت .. ئەو مهلکی چو دهمان
دهر گههی خوؤ ل بهر داخواز کهران ناگرت ، و ئەو خودایی چو گوننهکاران
ژ رهحما خوؤ بی هیقی ناکهت ، گهزه کی بهر ب وی فه دئیت یی بهۆسته کی
ب نک وی فه بچت ، و ب غار قهستا وی دکهت یی هیدی بهری خوؤ بدهته
کناری وی .

وصهلات وسهلام ل پیغه مبهری وی بن ، پیشه وایی کاروانی تۆبه کهران ، ری
ناشکهرا کر ، ولسی چوو ، و ئەم بۆ خواندین و داخواز کرین ، و نیشا مه دا کو
هیقی باشتترین زاده ئەم د گهل خوؤ ببهین دهمی قهستا رپکا خودی دکهین ، و ترس
وهشیاری چیتترین پاریزه ره مه ژ لادانی و بهرزه بوونا ژ فی ری رزگار دکهت .
خویشک و برایی خودان باوهر :

مهزنتترین شعور و خوشتترین نعمت مرۆفی خودان باوهر د فی دنیایی دا
ههست بی دکهت ئەوه ئەو ئەو بی بجه سییت کو خودایی وی یی ژ وی رازیه
وحهز ژ وی دکهت ، قانونا ئەفیندارییی ل سهر هندی پیکهاتییه کو ئەفینا ته
ئه گهر چه ند یا پاك و بلند بت ، و چه ند یا گهرم و دژوار بت ، تاما وی پیک نائیت
و خووشییا وی تمام نابت حه تا تو ههست ب هندی نه کهی کو لایی دی یی تو فی
ئه فینی پيشکیش دکهی وه کی ته یا پتر ژ ته تو دفیسی ، و ههر ئەهؤ قانونه یه

دبیرت : گونه‌هکاری یا د دهر حه‌قا نه‌قینداری دا مه‌زنت‌رین نه‌گهر دبته ئاسته‌نگ
د رپکا مرؤقی وه‌هستکرنا ب فی شعور و نعمه‌تی دا .

مرؤقی خودان باور د فی چونوا خو دا بهر ب خودی فه ، گه‌له‌ك جاران
هه‌ست ب هندى دكەت كو نه‌ف نعمه‌تا مه‌زن ، نعمه‌تا هه‌ستکرنا ب رازیوونا
خودی ، یا ژى هاتیه‌ه ستانندن ، له‌و دی بینی نه‌و د نا‌ه‌ه‌فالان دا هه‌ست ب
غه‌رییی خودی دكەت ، د نا‌ه‌ه‌كومه‌كا خو‌ش‌ییان دا دژیت به‌لی چو تامی ژى نابینت
، وه‌كى مرؤقی تینی ده‌می ده‌ستان د بن ئا‌فا ده‌ریایی ده‌لینت چه‌ند پتری
فه‌خوت پتر شعوری ب تینکاتیی دكەت ، چونکی ئا‌فا یا سویره !

قیجا نه‌گهر ته‌ ژى جاره‌کی هه‌ست ب فی چه‌ندی کربت ، مسو‌گهر ته‌ ژى
وه‌کی هه‌ر ئیک ژ مه‌ دی پسیار ژ خو‌ کربت : نه‌ری نه‌و چ نه‌گهره‌ د پشت
هندی را‌ه‌ی تاما ئا‌فی د ده‌قی مه‌ دا سویر بووی ؟ و نه‌و چ ئاسته‌نگن که‌فتینه
د ناقه‌را مه‌ وه‌هستکرنا ب تاما فی نعمه‌تا مه‌زن دا ؟

ب راستی مه‌ گه‌له‌ك پی‌تقی ب هندى هه‌یه‌ نه‌م هنده‌ك ده‌لیقه‌یان ژ زینا
خو‌ ئستغلال بکه‌ین ، و چه‌نده‌کی د گه‌ل خو‌ را‌وه‌ستین و بکه‌فینه دان و ستاندنی :

- نه‌ری ژ کیفه‌ ده‌ست بی بکه‌ین ؟

- و چاوا به‌رده‌وامی بده‌ینه چونوا خو‌ یا بهر ب خودی فه ؟
- بو‌چی هنده‌ك جاران نه‌م چو تامی ژ چونوا خو‌ یا ل سه‌ر فی رپکی نابین
له‌و ره‌نگه‌کی سستی ب بو‌ هنده‌ك ژ مه‌ چی دبت ؟
- نه‌ری ده‌رد ژ کیفه‌یه و ده‌رمان ل کیفه‌یه ؟

د فان به‌ر په‌رین بیت دا مه‌ ل به‌ره‌ ب ئانه‌هی یا خودی به‌رسقی ل سه‌ر فان
پسیاران بده‌ین ..

ژ کيفه دهست پى بکهن ؟

بهرانبر ههستکرنا پیتفيا زفرینا ل خودی ، وچوونا بهر ب وی فه ، ودانانا بارى گوننهان ، د ناڤ مروڤان دا دو لایین ههقدژ و بهرانبرى ئیک ههنه ، لایهك بوریى خو یی تزی گوننه ب حهجمهكى زیده مهزن و خراب دینست ، حهتا دهرهجهیه کا وهسا ئه و ژ رهحما خودی بی هیقى دبت وهزر دکهت یین وهكى وی نه یین هندینه قهستا خودی بکهن ، یان چافهړیسی رهحما وی بن ، وگهلهك جارن خهلك ژى ب فى رهنگى بهرى خو ددهنى ، هزر دکهن فلان كهس ژ بهر وی بارى گوننهان یی وی ههی (موستهحيله) خودی رهحمى بی بهت نهگهر خو ئه و هزار جارن تۆبه بکته ژى !

لایى دى یی بهرانبره ئه وه یی باشى گهلهك کرین وهندى ژى هاتى خو ژ گوننه و خرابىیان ژى دایه پاش ، فیچا فى چهندى ئیکا هند ژى چى بکته ئه و کارى خو بکته منته ل سهر خودی ، ووهسا د خو بگهت کو وی چو عهیب وتهخسیری نینن ، لهو ب بی منتهی فه پسیار بکته : ما من چ کیماسی ههنه ؟

ووهكى لایى ئیکى لایى دووی ژى ههوجهیى ب هندى ههیه ل خو بزفرت و ل خهلهتیا خو هشیار بیت ، و ب راستی بزانت کانى چ کیماسی وی ههنه ، دا پشتی هنگى ئه و ژى بزانت : کانى ژ کيفه دهست پى بکته ؟

(ژ کيفه دهسپکرنا رپکا زفرینا ل خودی) ئه فه ئه و مهسهلا گرنگه یا مه ههمىیان ههردهم پیتفيا ب زانینا وی ههی ، چونكى مروڤى نهزانت دى ژ کيفه دهست پى کته ، مسوگهر نزانت دى کيفه چت ژى یان دى گههته کيفه ؟

تشتی غەریب ل نك مروقی ئەو خۆ ئەو مروقی خراب ژى بت و دزانت یی خرابه ژى لایى خۆ یی باش ب تنی دبینت ، چونكى هەردەم ئەو لى دگەرپیت پەردەیه كى ب سەر خرابی یی خۆ دا بینتە خوار ، دا خەلك و ئەو ب خۆ ژى وان خرابی یان نەبیت ، و ئەگەر جارە كى ئىك ژ وان خەلە تی یان هاتە بیرى یان ئىكى ل بىرا وى ئینافە ، ئەو دى وەر بادانى ئیختى دا ب رەنگە كى جوان بینتە پيش چاڤ ، و هندهك (تەبیراتان) بۆ ببینت .

لەو ئەگەر مە بقیت هەر ژ دەسپىكى مەسەلى كورت بكەین دى بیژین : بەرى ئەم دەست ب زفرینا ل خودى بكەین و وەك ئىكەمین پىگاڤ ل سەر قى رىكى دقیت هەر ئىك ژ مە ل سەرى بزانت : كانى سەرە كانى یا خەلە تی یا وى چیه ؟ و عەبیا وى ژ چ دەست بى دكەت ؟

وشەرت نینە هەر جار سەرە كانى یا خەلە تی یی ژ گونەهى دەست پى وشەرت ، نە .. هندهك جار ان دەسپىكا خەلە تی یی ل نك هندهك كەسان دبت ژ باشى یە كى دەست بى بكەت .. بەلى ژ باشى یى ! كو (غورورور) بۆ وى ب باشى یە كا وى چى بت قیجا ئەو هزر بكەت ئەو باشى یە حەققە كى ل سەر خودى ددەتە وى ، و وى ژ غەزەبا خودى ئیمن دكەت و پاراستى دەیلت .

كو تو بزانی كانى دەسپىكا خەلە تی یی ل نك تە چیه ، و سەرە كانى یا خەلە لى كى قەیه .. ئەو تە پىگاڤا خۆ یا ئىكى ب دورستى هافیت ، بەلى دا كو ئەو پىگاڤا ئىكى ب شاشى نەئیتە هافیتن پیتشى یە هەر ئىك ژ مە ب دورستى خۆ بنیاست ، دا ب سەر كیماسى یی خۆ هلبیت ، و بى دودلى ئعترافى ب وان خەلە تی یان بكەت ، و پاشى ب زیرە كى بریارا خۆ دویركرنا ژ وان خەلە تی یا بدەت ، نە كو ژ بەر لۆمە یی خەلكى ئەوین هندهك - ژ نەزانی - حسیب دكەن ژ عەزابا قەبرى نەخۆشتر ! رابیت هیجەتان بۆ خەلە تی یی خۆ بگرت .

بەرى بدەينە رى ..

مە گۆت : پيگافا ئيكي يا تە پيئىقى ب ھافئينا وى ھەى دەمى تو بەر ب خودى فە دچى ئەوہ تو خو ب دورستى بنياسى ، نە ب وى رەنگى خەلك تە پى دىبنت ، يان تو لى دگەريپى خو پى نيشا خەلكى بدەى ، نە .. بەلكى ب وى رەنگى بى خودى تە بى دىبنت ، وتو پى دحەسيپى ، رەنگى تە بى دورست ، دوپر ژ ھەر (رتووشكرن) وجوانكرنە كا ھەبت .

وگافا تە ب دورستى خو نياسى ، ھشيار بى تووشى داڤين (تەبريركرنا) خەلەتىپين خو نەبى ، چونكى مخابن ئەم يين كەفتينە زەمانەكى نيژيكە (تەبرير) ھەيجەتكرتن (خەلەتىپى) و (خەلەتكارى) ژ فەرھەنگا خەلكى بينتەدەر ، ئەم ل دەمەكى دژين (نەظەرياتين تەبريرى) ئەوين ھندەك جاران ب ناڤى راستىپين علمى دئينە بەلاڤكرن دڤين مروڤى ژ ھەمىيان تاوانبارتر ب كراسى كەسەكى بى گونەھ نيشا مە بدەت ، بى ژ بەر ھندەك (كاودانين سەخت) بوويە قوربان بو خەلەتىپين جفاكى ، ئەگەر نە ئەو ب خو مروڤەكى بى گونەھە ، كاغەزە كا سەپىيە .. و ب فى رەنگى كەسەك نابت لۆمە لى بيتەكرن ، چونكى كەسەك نابت بى گونەھكار بت !

وخونياسين وتووش نەبوونا داڤين تەبريركرنى دبتە مەزنتەرين پالەدەر بو مروڤى كو ئەو ھزرى د خو رزگاركرنا ژ گونەھ وخەلەتىپى دا بكتە ، وئەڤ ھزركرنە ئەو كارى پيئىقىيە بى فەرە ھەر ئيك ژ مە بىرا خو لى بينتە فە بەرى كو ب نك خودى فە بچت و بەر ب كسارى وى فە بدەتە رى ، چونكى بى قى ھزركرنى مروڤ نەشيت باوەرى بى خو گوھورپىنى بينت .

ودویر نه‌بینه هندهك جاران مه‌زنت‌ترین گون‌ه‌كار ژى - د گه‌ل خو - پ‌سیار
 بكه‌ت ودی‌بیت: نه‌ز ژى حه‌ز دكه‌م بزفرم ، بېمه مرؤفه‌كی دی ، به‌لسی نه‌فه
 چاوا دی چی بت ؟ چاوا نه‌ز دی شیم خو گوهورم ؟ نه‌ری دی بو من هه‌بت نه‌ز
 ژى ب فی بارى خو بی گران فه ب نك خودی فه چم ؟

فیجا هتا نه‌م بشیپ فان ره‌نگه مرؤفان ژ دافین بی هیفیوونى رزگار
 بکه‌ین ، وه لى بکه‌ین وی باوه‌ری هه‌بت نه‌و ژى دشیت خو بگوهورت ، بېته
 مرؤفه‌كی دی ، دفت رینكا زفرینی نیشا بده‌ین ، وكاری خو گوهورینی ل به‌ر وی
 سفك وش‌رین بکه‌ین ، نه‌بینه هاریكارین شه‌یتانی ل سه‌ر وی ووی وه تی بگه‌ینین
 كو ده‌لیقه بو وی نه‌مایه نه‌و بېته مرؤفی خودی .. نه ! به‌ری خو بده‌نی چاوا
 خودی ده‌ری ل به‌ر مه ل تاق دكه‌ت ده‌می دی‌بیت :

﴿ قُلْ يٰٓعِبَادِىَ الَّذِيْنَ اَسْرَفُوْا عَلٰٓى اَنْفُسِهِمْ لَا تَقْنَطُوْا مِنْ رَّحْمَةِ اللّٰهِ اِنَّ اللّٰهَ يَغْفِرُ
 الَّذِنُوْبَ جَمِيْعًا اِنَّهٗ هُوَ الْغَفُوْرُ الرَّحِيْمُ ﴾ (الزمر : ۵۳) .

نه‌ی موحه‌ممه‌د ! تو بیژه وان به‌نی‌بیپ من بیپ گه‌له‌ك ب ناؤ گون‌ه‌هی فه
 چووین ، و ب كرنا خرابی‌یان ته‌عدایی ل خو کری : ژ به‌ر گون‌ه‌هین خو بیپ
 مشه‌ هوین ژ دلؤفانی‌یا خودی بی هیفی نه‌بن ، هندى خودی یه‌ گون‌ه‌هان
 هه‌می‌یان ژى دبه‌ت بو وی بی ژى توبه‌ بكه‌ت و ل خو بزفرت ، هندى نه‌وه نه‌و
 باش گون‌ه‌ ژیب‌ری دلؤفان‌كاره .

زادى رېڧنىگىيى

سەرھاتىيا ژىنى ل سەر فى عەردى بۆ مە بوويه دەيك ، ئەگەر مە بڧىت د پەيڧەكى دا كورت بگەين دى بېژين : بەرپەرى ئىكى يە ، يان دەسپىكا وەغەرەكا دوير ودرېژە بەر ب پاشەرېژەكا نەديار ڧە ، ومرۆڧى ل درېژىيا دېرۆكا خۆ گەلەك بى خۆ وەستاندى دا سەرەكى ژ ڧى تەڧنى بېنتەدەر ، وڧى گلولكا ئالزىاي ل بەر خۆ ڧەكەت ، ھەر جارەكا وى عەڧلى خۆ بى ساخلەم دابته كارى وى بى زانى كو ئەو د ڧى ژىنى دا رېڧنىگە ، وھەر رېڧنىگەكى ھەبت رېكە كال بەر ، وھەر رېكەكا ھەبت بەراھىيەكا بۆ ھەى ودويمەھىيەك ژى .. ڧىجا ئەڧرېكا مە ل بەر ، وبى پسيارا مە بەرى مە بۆ ھاتىيە دان ومە لى دايبە رى ، ژ كېڧە دەست بى دكەت ؟ ول كېڧە دى راوہستت ؟

ئەڧە بوو يا ھزرا مرۆڧى وەستاندى ، وئەگەر تەوڧىقا خودى نەبا ، و ژ بەر وى وەحىي نەبا يا وى ب رېكا پېغەمبەرىن خۆ بىن ھلبىژارتى بۆ مە ڧرېكرى ، دوير نېنە د زڧرۆكا ڧى پسيارا ھە يا ئالۆز دا ئەم نقۆ بباين ، بەلى ژ رەحما خودى بوو ب بەنىيان وى سەرى تەڧنى بۆ ئاشكەرا كر ، وگرېكا ئالۆز ل بەر ڧە كر ، دا زەھمەتى پېڧە نەبنت :

﴿ مِنْهَا خَلَقْنَاكُمْ وَفِيهَا نُعِيدُكُمْ وَمِنْهَا نُخْرِجُكُمْ تَارَةً أُخْرَى ﴾ (طه : ۵۵)

دەسپىك ژ نك مە بوويه ، ئەمىن بى رابووین ، وكانى چاوا مە ھوین ژ ئاخى دەرىخستىنە جارەكا دى ئەم دى ھەوہ د ئاخى را كەينەڧە ، نە دا ھوین پويچ بسن وبچن ، نە .. بەرپەرەكى دى بى گرنگتر ل بەراھىيا ھەوہ بى ماى ، جارەكا دى ھوین دى زڧرنە نك مەڧە : ﴿ وَهُوَ خَلَقَكُمْ أَوَّلَ مَرَّةٍ وَإِلَيْهِ تُرْجَعُونَ ﴾

(فصلت : ۲۱) دەسپىكا ھەو ە ژ نك مە بوو ، مە ھوین ئافراندن ، و دویمایىیا ھەو ە ژى بۆ نك مەيە ، دى زڤرنە نك مە .

ئەقە كورتىيا سەرھاتىيى يە .. ژ نك خودى و بۆ نك خودى ، قويناغە كا دريژە ، وتۆ - ئەى مروؤ - تيدا رپڤنگى ، رپكە كا ئەقرازى تە يال بەر ، زەھەتى دى پيئە بىنى ، بەلى قەيدى ناكەت ، ئارمانجە كا مەزن يال بەرا تە ئەگەر تو ژ دەست خو نەكەى ، ئەگەر ئەقرازىيا رپكى تە ژ پيشقەچوونى رانەو ەستىت وپاشقە نەبەت .. تو رپڤنگى ، و رپڤنگى تىگەھشتى ئەو ەيى خو ب رپكى شارەزا بكەت ، و (زادەكى مونا سب) بۆ رپكى د گەل خو ببەت ، دا د سەر رپكى دا نەچت ، و ب رى قە ژى نەمىنت .

و پسيار ل قيرى ئەقەيە : ئەو رپڤنگى دل تى ھەبت بەدەتە رى ، خو ھشيار بكەت و ب دورستى بەر ب خودى قە بچت ، ژ چ دەست پى بكەت ؟ و چاوا خو ب رپكى شارەزا بكەت ؟ و چ زادى د گەل خو ببەت ؟

ئەو كەسپىن بەرى مە ل رپكى چووين و سەربۆرەك د قى مەجالى دا ب دەست كەفتى ، ب تى ئەو دشپن بەرسقە كا دورست بەدەنە مە ، و د كەقن دا يا ھاتىيە گۆتن : پسيارا خو ب مروؤقى خودان سەربۆر بكە نە كويى شارەزا ، چونكى شارەزايىيا بى سەربۆر دارە كا خرشە .

قيجال بەر سيبەرا شارەزايىيا مروؤقپن خودان سەربۆر كەرم كەن دا بەرى خو بەدەينە بەرسقا قى پسيارى ، يا گەلەك كەس و ەستاندين .

ئەگەر تە قبال خودايى خو بزقپرى وقەستا وى بكەى ، جارى ل سەرى ل بۆرىيى خو نەزقپرە ، تە چ كرىيە چ نەكرىيە .. ئەوى بەدانە لايەكى دا ھەر ژ سەرى بارى تە گران نەبت ، ئىيەتا خو ببەنە كو تو بۆ پيشقە دى چى ، دا ھەستكرنا ب گونەھا دوھى چوونا تە يا بەر ب سوباهى قە گران و سست

نه کهت ، و ل وی دهمی دقیت تو ئیهتا خو بو خودی دورست بکهی ، دقیت گله کی ل خو هشیار بی شهیتان - وهه فالین وی ژ مرو فان - دودلی بی بو ته چی نه کهن ب هیجهتا هندی کو تو ئهوی بی ته هو کری وهو کری چاوا دی قهستا خودی کهی !

ئه گهر هزره کا هوسا هاته سهر دلی ته ، زوی وی هزری پافیژه ، و پسر ئیهتا خو موکم بکه ، وباش بزانه خودی نه بهس بی وانه بین باشی کری ، ئه گهر وهسا بت پا گونه هکار بهری خو کیشه بدت :

(إن کان لا یرجواک إلا محسن)

فیمن یلوذ ویستجیر المجرم ؟)

یا ره بی ! ئه گهر بهس مروقی قهنج یی ژ ته ب هیقی بت ، پا مروقی گونه هکار خو ب کی بیاریژت وهه وارین خو بگه هیته کی ؟

پشتی دورستکرنه ئیهتی و (کار ب ئیهتانه) وه کی د حه دیسی دا هاتی ، دقیت تو وی خودایی ب دورستی بنیاسی ئهوی تو دی ب نک فه چی ، چونکی تشته کی بهر عه قل نینه تو قهستا وی بکهی بی تو وی بنیاسی ، ومه خسه د ب نیاسینا وی نه ئهو نیاسینه یا خه لکی د هزرا خو دا رچاندی ، بهلکی ئهو نیاسینا دورسته یا خودی د قورئانی دا ویغه مبهری - سلاؤ لی بن - د سونه تی دا نیشا مه دای .

ودقیت بزاین کو گله ک جاران نیاسینیا مروقی یا خه لهت بو خودی ، یان زالبونا سالوخه ته کی ژ سالوخه تیین خودی ل سهر هزرا مه کو ئه م خودی ب وی سالوخه تی ب تی بنیاسین دبتنه ئه گهرا هندی مروقه خه لهت بدته ری ، یان ههر نه ده ته ری .. وهکی وی کهسی یی خودی وهسا بنیاست کو ئه و خودایه کی ب غه زبه ، خودانی عه زابه کا دژواره ، زوی ب زوی ل کهسی

نابۆرت ، وجهه نه مه كا وهسا وى يا ئاماده كرى كهس ژى خلاس نابت ، ئهو تى
نهبت يى ل سهر رهنگى مليا كه تان نهبت .. گاڤا ته خودى ب ڤى رهنگى نياسى
من نه باوهره ب دله كى ب كهيف ڤه تو قهستا وى بكهى !

وبه رانه ر ڤى تيگه هشتنا خه له ت تيگه هشتنه كا دى ژى يا خه له ت ههيه ،
هندهك هزر دكه ن چونكى خودى نه هندى ب هيجه ته ل به نى پين خو ، ئهو زوى
ب زوى كه سى نابه ته جه نه مى ، وجهه نه م هه ما بهس بو ڤيرعه ونى وهامانى ويين
ل دهره جا وانه ، وهكى دى هه مى كهس به حه شتينه ! ئه وى ب ڤى رهنگى ژى
د مه سه لى بگه هت ب رهنگه كى (جددى) ناده ته رپكى .

مه خسه د دڤيت مروڤه خودايى خو ب دورستى بنياست ، ورازىبونا وى
بكه ته ئارمانج بو خو ، ئه ڤه هه ر ژ سهرى ، و د گه ل نياسينا خودايى خو دڤيت
ئهو خو ژى بنياست ، چونكى خو نه نياسين ژى رپكى ل بهر مروڤى به رزه
دكه ت ، نه ڤسا خو بنياسه وبزانه كانى لاوازى يا وى د چ دايه ، وئهو ب چ قانع
دبت ، وئهو چاوا دئيته سهر رپكى ئه گه ر هات وجاره كى ژ رپكى دهر كه فت .

مروڤه چونكى لهش ورحه ، لهش ژ عه ردى نزمه ورح ژ خودايى بلنده ،
تشته كى (موسته حيل) نينه ئه ڤه مروڤه خو ل وى ده مى يى ئهو تيدا قهستا خودى
دكه ت ژى بهر ب نزمى ڤه بچت ، يان دللى خو بيه ته رهنگه كى وه ربادانى ،
ڤيجا ئه گه ر هات وجاره كى ئهو تووشى ڤى ته حسيني بوو ، بلا ئهو هزر
نه كه ت وى به ندى د ناقبه را خو و خودى دا قه تاند ، وتوكا له عنه تى د
ستويى خو دا دانا ، وخو هه ژى ئاگرى جه نه مى كر .. نه ! مادهم رى ل بهر ته
مايه هيشتا مه جالى سهر راستكرنى ته يى ههى .

ژ لايه كى دى ڤه : ئه گه ر ته ديت تو يى ل سهر رپكا راست ژى ، زيده
ژ خو پشت راست نه به ، چونكى ته نه ڤسه كا ههى هندهك جار ان ژ دهست ته

دهردكهفت ، وهكى - حاشا - درهواره كى شهنبوز خودان دقيت چو جاران خو
ژى غافل نه كهت ، نه گهر دى وى د كهنده كى دا هافيت !

(نهفس) حهتا خودانى ژ ريكي لانهدهت دقيت خودان ب نهدهب وتورهيا
خودى وى توره بدهت ، ول سهر فيانا خودى راست كهت ، وحهتا نهؤ چهنده
چى بست پيتقىيه مروؤ ب ههمى فهل خودايى خو بزفرت ، هزرا وى بكهت ووى
ل بيرا خو بينتهفه ، يهعنى : وى بار د (ذكر وفكر) وى دا ههبت ، چونكى نهؤ
ههردوونه دلى روهن دكهن وخودانى ل (تاوانين نهفسى) ناگهدار دكهن .

گافا ته نيهتا خو دورست كسر ، وخودايى خو ژى ب دورستى نياسى ،
وكار بو هندى كر وى خودايى بينيه سهر دلى خو ، بهايى وى يى مهزن ل بيرا
خو بينيهفه ، وقهدرى رازيبوون ونهرازيبوونا وى بزاني ، ونهؤ بيرئينان وزاينيه تو
بهرب هزر كرنى فه پالدای كو راستى يا خو ژى ل بهر چاؤ بدانى ، وب خو
ونهفسا خو ناگهدار بى .. نهو ته زادى ريكي بهرهه فكر ، بهلى بهرى توقهستا
ريكي بكهى وخو ب كاروانى توبه داران را بگههينى هندهك ناستهنگين ههين فهره
تويى پى زانا بى ، دا رى ل بهر ته نهئيه گرتن ، نهو ژى (تاوانين نهفسى) نه .

تاوانین نه نفسی .. یان ئاسته نگیڻ ریڳی

گهلهك كه سپین ههین دلی وان دچته هندی ل خو بزقن ، بهر ب خودی قه بچن ، وخب کاروانی تۆبه داران را بگههینن ، بهلی دهمی نهو هزار ل خو زقیننی دکهن ، یان دهست ب چوناب نك خودی قه دکهن ژ بهر نه زانین ونهشاره زاییا وان ب نهفسی و تاوانین وی بهری وان دکفته هندهك ئاسته نگیڻ وهسا د ریڳا وان دا وهکی هندهك دیوار وشویرهین بلند لی دئین سستی ل نك وان پهیدا دکته و گهلهك جارن ژی بهری وان هه ر ژ ریڳی وهر دگیږت ، ودوباره بهری وان ددهته ریڳا گونه هکارییی .

ئه ق ئاسته نگه یین کو ئهم دشیین نا قی (تاوانین نهفسی) ل سه ر بدانین هه ر ئه ون یین بهری هنگی ئه و بهر ب گونه هی قه پالدان ، به عنی : ئه و نهفسا دوهی گونه هکاری ل بهر وی شرین کری وبهری وی دایه بی ئهمری یا خودی ، ئه قرو دهمی ئه و هزارا زقینا ل خودی دکته دی لی گه رییت ئاسته نگان د ریڳا وی دا پهیدا کته ، دا وی لیقه کته ، و ئاسته نگا ئیکی یان تاوانا ئیکی یا نهفس د گهل وی دکته ئه وه دی بیرا وی ل خو شی یا گونه هی ئینته قه وگرانی وزه جمه تا خو دویر کرنا ژ قی خو شییی .

جاره کی ته هزر دهیلانا گونه هه کی دا کری به ؟

ئیکه مین تشتی نهفسا ته ل بیرا ته ئینای ما نه ئه و بوو وی گو تی به ته : چاوا

دی قی خو شییی هیلی ؟

ئه ها ئه قه ئیکه مین تاوانه (نهفسا نزم) د گهل خودانی دکته ..

چاوا دی شیی فی خوشییا هنده مهزن هیلی و خو د ناؤ چار دیوارین تویی
 دا گری دهی؟ تو نهوی دنیا ب ههمی فرهییا خو شه تیرا ته ناکهت خو ژ فان
 ههمی خوشییا بکهی ، ودهست ب تۆبه دارییی بکهی؟! نه .. هیشتا بو ته
 زوییه ، تویی بچویکی ، پیچه کا دی خوشییی بو خو ب دنیایی بیه پاشی هزرا
 تۆبه کرنی بکه .

و ب فی پاش ئیخستنی شهیتانی وپشته قانا وی نهفسا نرم گهلهك مرؤفیی
 سردا برین ، وان کربوو دلی خو تۆبه بکهن ، ل خودایی خو بزقرن ، هندهك
 کاری بو ئاخره تا خو بکهن ، بهلی نهفسی تاوان لی کر ، نهو وه تی گههاندن
 کو هیشتا زوییه ، رۆژا ل خو زقرینی نههاتییه ، پاشی وان هند دیت مرن نهوا
 بی ژ فان د مرؤفی دنالییت شالوکا خو دا ژیی وان وبهری وهختی - وهکی نهو
 هزر دکهن - دوری !

تاوانا دووی یا (نهفسا نرم) د گهل خودانی دکهت ، پیخه مهت لادانا وی
 ژ تۆبه کرنی نهوه نهفس کرنا باشی ل بهر مرؤفی گران دکهت ، دی بیژتی :
 نهگه ته تۆبه کر لازم تو فلان کاری وفلان کاری بکهی .. وتو دزانی نهو چهند
 بو ته ب زه همتن ، تو دی چ شیی رۆژی پینج جارن نفیژی کهی ، ره مه زانی
 ههمییی بی ب رۆژی بی ، خو ژ درهوی دهیه پاش ، بی نهمرییا ههوایی نهفسی
 وخوشی وشه ههواتین دلی کهی .. نه ! نهفه کاره کی ب زه همته خو پیقه نه که بو
 ته باشتره !

مهعنا : ههر تشته کی سهره فراهییا مرؤفی بهران بهر خودی وبه نییان
 ل دنیایی وقه نجی ورزگار بوونا وی ل ئاخره تی تیدا ههبت ، نهفس ل بهر مرؤفی
 گران دکهت ووی ژی دترسینت .. چهند جارن دلی ته چوویی تو خیره کی
 بکهی ، یان عیاده ته کی زیده بکهی ، وهکی کرنا هندهك سونه تان یان خواندنا

قورئانی یان گرتنا هندهك رۆژی یین ب خیر ، پاشی تو ب گرانیه کی حهسیای ودلی ته گۆتیه ته : خوښ تشنه بهلی جاری خو بگره ، ئاخری ئەو کارێ تو هزری تیدا دکهی یی ب ساناھی نینه ، جاری وی زهحهتی بو خو چی نه که بلا بو سوباهی بت !؟

و ئەو ههردو تاوانه یین نهفسا نزم د گهل خودانی دکهت : شرینگرنا خرابیی ژ لایه کی فه ، و گرانکرنا باشیی ل بهر وی ژ لایه کی دی فه سهری دکیشنه تاوانه کا دی یا خه طهر ئەو زی پاش ئیخستنا هزرا ل خو زفرینی یه ، ئەوا ب عه رهیی دیژنی : (التوسیف) .

نهفسا نزم ، کو ئیک ژ دژوارترین چه کین شهیتانییه ئەو دژی مرۆقی ب کار دئینت ، ژ فیلبازییا خو نابیزته ته : تۆبه نه که ، تۆبه کرنی چو فایدی ته تیدا نینه ! نه .. گاڤا دیت جار جار تو دلی خو یی دبهیه تویی ، دی بیژته ته : گهلهک باشه ، دقیت مرۆقهقی خودایی خو زی ل سهر خو ژ بیر نه کهت ، بهلی هیشتا ئەو دهم نههاتییه تو سهری خو بیخیه د عیادهتی را ، وخو بکهیه صوفییه کی تۆبه دار ، تو هیشتا یی جحیلی ، مه جالی ته یی مای ، ودهر گههی تویی ههمی گاڤان یی فه کرییه ، جاری تیر خو شییا ب بو خو چی که وههه جار ه کا تول خو زفری وته تۆبه کر ئەو گونههین ته بهری هنگی کرین ههمی دی بو ته ئینه ژ بون ، و دی ژ صفری دهست پی کهی ، ئەفه ته دو فایده کرن ، تیر خو شی ته بو خو ب عه مرێ خو بون ، وته تۆبه زی کر !

وهوسا ئەو دی وی قانع کهت کو هزرا تۆبه کرنی پاش بیخت نه کو ژ سهری خو دهر بیخت ، قیجا ئەو دی دهست دهته بی ئەمرییا خودی ههتا هند دینت عه مرێ وی وهکی قالی بهفری د ناو دهستان دا حهلیا ، بیی ئەو بزانت کیفه چوو ، و بیی ئەو کارێ فی چهندی بکهت !

چاره سهريه کا بهر وهخت

نهفه ناستهنگ بوون .. وچاره سهري چيه ؟

نهم دى ژ دويمه يى دهست يى كهين .. گاڤا نهفسا ته جاره كى گوت ته ته :

پاشى .. تو بيژى : (پاشى ..) نه د دهستى من دايه ونه د دهستى ته دايه ، پاشى

ملكى خودى يه ، بهر په ره كى فه شارتي يه ل بهر مه ، كهس نزانن كانى نهو دى

گه هته (پاشى يى ..) يان مرن دى وى (پاشى يى ..) ژ دهستين وى ئينته دهر ،

گوهدارى يا فى ئايه تى بكه چ دييژت : ﴿ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اتَّقُوا اللَّهَ حَقَّ تَقَاتِهِ

وَلَا تَمُوتُنَّ إِلَّا وَأَنتُمْ مُسْلِمُونَ ﴾ (آل عمران : ۱۰۲) .

نهفه گازی يه كه بو وان كهسان ديته ناراسته كرن نهوين باوهري ب خودى

ئيناي ، ودويكه فتنا پيغه مبهري وى - سلاڤ لى بن - كرى ، دييژتى : هوين

تهقوا خودايى خو بكن ، و ب دورستى ژ وى بترسن ، چاوا ب دورستى دى

تهقوا وى كهين ؟ نه گهر مه گوهدارى يه وى كر وخو ژ يى نه مري يه وى دا پاش ،

وشو كرا نعمه تين وى كر وكافرى يى نه كر ، وهه ردهم مه نهو ل بيړا خو ئينا فه

ومه نهو ژ بير نه كر .. نهو هنگي مه ب دورستى تهقوا وى كر ، پاشى ئايه تى

گوت : نه وه بت هوين بمون نه گهر هوين دموسلمان نهين .

وپسيار ل فيړى نهفه يه : نهرى ئيك ژ مه دزانت كهنگي دى مرت ، دا ده مى

دمرت يى موسلمان بت ؟

نه .. كهسى چو نه مان ژ مرنى وهرنه گرتينه كو فلان ده مى بيت فلان ده مى

نه ئيت ، ومرنى چو ژ فان نه داينه كهسى ژى كانى دى كهنگي ئيت ، پا فيجا ..

چاوا نه مرن نه گهر دموسلمان نهين ؟

معنا : فِیْ کَافٍ بَہری بَیْتہ کا دی موسلمان بہ ، نو کہ بہری سہ عہتہ کا دی
 تُو بہ بکہ ، چونکی تو نرانی کانی کہنگی دی مری ، وہ کی وی مروقی یی
 وہ غہرہ ک ل بہر بت ونہ زانت کہنگی وہ غہرا وی دی دہست پی کہت ، فِیجَا
 کاری خُو بکہت وہردہم یی نامادہ بت ، چی گافا گوتنی : وہرہ .. دا یی
 بہرہہ ف بت .

ویشتی ئہو نہفسا خُو ل سہر ہندی پہر وہردہ دکہت کو ئہو ہہردہم بُو
 وہ غہرا مرنی یا بہرہہ ف بت ، دقیت ئہو بیرا خُو ل وی ریکی بینتہ فہ یا مرن دی
 بہری وی دہتی ، وی وہ غہرا ب ترس وسہم ئہوال بہرا وی ، کو ژ
 قہبری تاری دہست پی دکہت و ل بہحہشتی یان جہنہمی ب دویمہی دقیت ،
 بلا ئہو پسیاری ژ خُو بکہت : ئہری ئہ ف خوشییا وی ژ گونہمی ددیت دہمی وی
 ل دنیایی ب کہیف فہ قہست دکری چہندی دقیت دہمی ل ئاخوہتی دبتہ ئہ گہرا
 شہر مزارییا وی یا بہردہوام ؟

یان بہری ئاخوہتی .. دہمی ئہو گاؤ د سہر وی را دبورت یا وی خوشی
 تیدا ب گونہمی بری ، پشتی بورینا وی دہمی ئہو دہم دی چ بُو وی ل پاش خُو
 ہیلت ژبلی دلہ کی تژی کہ سہر ل سہر نہمانا وی خوشی پی ژ لایہ کی فہ ،
 وترسا ژ روژی یا حسیبا وی گونہمی د گہل دقیتہ کرن ؟

تہ دیتیہ مروقہ کی عہقلا دار ژ بہر خوشییا دہلیقہیہ کا کورت
 مہصلحہتہ کا خُو یا (مہصیری) تی بہت ؟

ئہو کہسی عہم ری خُو ہہمی پی گوری تیر کرنا شہوہتہ کا خُو یا بیست
 خہ بہری بکہت تو دی چ ناٹی ل سہر دانی ؟

رینیشانیڻ ریکي ..

و پستی تو بيرا خو ل هندی دئینه ٺه کو ریکه کا دویر دریژ یال بهرا ته ،
ول فی واری تو یی بنه جه نابی ، و ته بيرا خو ل هندی ژی ئینیه ٺه کو مروقی
عهقلدار نه ئهوه یه راحتا بهردهوام ددهته ب خو شی یه کا بهروهخت ، و پستی تو
نهفسا خو ب بیرئینانا (مهصیری) وی ئهدهب ددهی .. هندهك رینیشانیڻ ریکي
هه نه دقیت تو یی پی زانا بی دا دهمی تو ددهیه ری ب سلامه تی بگه هی یه ئارمانجی
، وه کی وی کهسی یی تورمیلا خو ل ریکه کا چپایی دهاژوت ، دقیت خو ل وان
رینیشانان هشیار بکهت ئهویڻ ل سهر رهخ وروی ییڻ ریکي هاتینه دانان دال چو
کهقران نهدهت و نهچته د چو نهالان ژی دا .

تو ل فی دنیایی ریننگی .. نهفس و عقل ههردو ته دهاژون ، هندی نهفسه
بهری ته ددهته وی تشتی یی بو ته خوش بلا خرابی یا ته تیدا ههبت ژی ، و عقل
بهری ته ددهته وی تشتی یی باشی یا ته تیدا ههبت بلال بهر ته یی نهخوش بت
ژی ، لهو گهلهك جاران تو وه کی وی مروقی لی دئی ئهوی بهری وی دکهفته
دورپانه کی و حییه تی رادوهست کانی چهپ بچت یان راست ، فیجا هیشتا
نهفسی تو ب لایی خو ٺه نه کیشای تو ل رینیشانان بزږه .

ورینیشانا ئیکي ئهوه یا دبیزت : ریکي نهده نهفسی گهلهك باخت ..

نهفس وه کی وی مروقی پرپیژه یی چو جاران ژ ئاخفتنی تیږ نهبت ، وئه گهر
قاعیده ئهوه بت ههر کهسه کی گهلهك باخت دی گهلهك خهلهت بت ، ریکي
نهده نهفسی چی تشتی بقیت بیژت ، هندهك جاران لغاؤ که ، گافا دلی ته چو
ئاخفتنه کی بهری تو وی ئاخفتنی بیژی هزرا خو تیدا بکه ، ئهری فی ئاخفتنی

خيرەك تېدا ھەبە يان نہ ؟ ئەرى گۆتتا قى ئاخفتنى چىترە يان نہ گۆتتا وى ؟ وباش بزانه ھندى تو يى بى دەنگ بى دى بى ب سلامت بى ، وگافا تو ئاخفتى ئەو ئاخفتن دى ل سەر تە ئىتە حسيىكرن ، وپسپارا وى دى ژ تە ئىتە كرن ، يا باش بت يا خراب ، قىجا بارى خۆ گران نہ كە ، وراوھستيانا خۆ ل مەحشەرى دريژە نہ كە .. كيم باخفە .

رېئيشانا دووى : بىدەنگىيا خۆ ب ھزر كرنى پر بکہ ..

ئەو ھزر كرنا بەرى تە بدەتە ھلسەنگاندنا بۆرى بى تە ، وتە بۇ داھاتى بى تە بەرھەف بکہت .. وئاشكەرايە كو ھەر جارە كا مرؤف بىدەنگىيا مرؤفى ژ ئاخفتنا وى پتر لى ھات ، ئەف بىدەنگىيا دى ئىكا ھند ژ وى چى كەت ئەو بزانت كانى چەند خەلەتى وتە حسين د وى ئاخفتنى دا ھەبوو يا وى بەرى ھنگى كرى ، وھەر جارە كا مرؤفى د گەل خۆ ھەست ب خەلەتىيا خۆ كر ، وئعتراف بى كر ، مەعنا ئەو پىنگافا ئىكى بەر ب خۆراستكرنى فە چوو .

پىنگافا دووى كو دبتە رېئيشانا سى بى لۆمە كرنا ل نەفسى يە سەرا كارى وى بى خراب ئەوى بەرى نوکہ وى ب مرؤفى داہە كرن ..

گەلەك جاران مرؤف ھىجەتان پىش خەلەتى وخرابى بىن خۆ فە دگرت ، دا دلى خۆ بى خوش بکہت ، وقەناعەتى بۇ خۆ چى بکہت كو د فان خەلەتىيان ژى دا بى حەقە ! بەلى مرؤفى زىدە لۆمە ل نەفسا خۆ كر سەرا كارى وى بى خراب ، ھەر دى دەمەك ئىت ئەف نەفسە چوننە چوننە د گەل خۆ ئعترافى بکہت ئەو غەفلەتا ئەو كەفتىيە تېدا وبەرى وى داہە گونەھى ھەر چاوا بت نائىتە (تەبىر كرن) وچو ھىجەت بۇ نائىتە گرتن ، وگافا تو گەھشتىيە قىرى د حسيىكرنا خۆ دا د گەل نەفسى بىرا وى ل وان تاوانان بىنەفە بىن وى د گەل تە كرىن ، ووى ب دويمەھىيا خرابا وان كاران ژى بتەرسىنە بىن وى د دەر حەقا

خودايی خو دا کرين ، وهنگی راوهسته هتا ئەو ب دورستی ئعترافه کا تمام ب ههمی خرابی بیین خو بکهت ، وهزری د هندی دا بکهت کول خو بزفرت وتۆبه بکهت .

پشتی نهفسی هزر د تۆبه کرنی دا کر ، دقیت نهفس ل هندی بیته ناگهدار کرن کو (گوننه) ئەگەر خو یا دهمه کی بۆری ژى بت دبته ئەگهرا هندی مروڤی ئەمین نهبت ژ غهزه با خودی ، ئەفه ئەگەر گوننه یا بۆری بت ، پا دی چاوا بت ئەگەر گوننه یا نوکه بت ؟ یان دی چاوا بت ئەگەر مروڤی دل تی ههبت سوباهی ژى ل سهر وی گوننه یی بهردهوام بت ؟

ههر وهسا نهفس دقیت ل هندی بیته ناگهدار کرن کو (تۆبه) یا دورست نابت ، وخودان نهشیبت ب تمامی ل خودايی خو بزفرت هتا سی شهرتان ب جه نهئینت :

بی ئیکی : ئەو ئیکسهه گوننهها خو بهیلت .

بی دووی : ئەو ژ گوننهها خو یا بۆری پهشیمان ببت ، وحز بکهت کو وی ئەو گوننه نه کر با .

بی سیبی : ئەو بکهته دلی خو ئیدی ئەو ل وی گوننههی نهزفرته فه ..

ونائینه هزر کرن مروڤهك ههبت تۆبه بکهت وپشت نهدهته وی کاری یی غهزه با خودی پیقه دئیت ، یان بیژت : ئەز دی ل خودايی خو زفرم بیی کو وی کاری بهیلم بی وی بی خوش نهبت !

ههر وهسا نائینه هزر کرن تۆبا وی کهسی یا دورست بت ئەوی تۆبا خو ب دهمه کی دهسنیشانکری فه گری بدته ، وهکی بیژت : یا رهیبی من تۆبهیه ههیفه کی ب تنی گوهداری یا ته بکهم ، وئەگەر ئەو ههیفه خلاس ئەزی ب کهیفا خو مه !!

ھاریکارین خو ڤراگرتنی

گومان تیدا نینه کول وی دەمی مروڤ دکەتە دلی خو کول خودایی خو بزڤرت ، ول سەر ڤیکا تۆبی بدەتە ڤی ، ئەو د فی کاری خو دا دی تووشی ھندەک نەخووشی وئاستەنگان بت ، وھەتا ئەو بشیت ل سەر فی ڤیکی خو ڤراگرت ، وچو شکەستین وەساب سەر وی دا نەئین وی پاشپاشکی بزڤرین ووی ژ تۆبی لیڤھە کەت ، دڤیت ئەو خو ب ھندەک ھاریکاران پشت گەرم بکەت ، ئەو ھاریکارین ھند ھیزی ددەنی کو ئەو بەردەوامی بی بدەتە تۆبەدارییا خو وی خو ڤراگرتی بت ل سەر .

ومەزنترین ھاریکار بو مروڤی کو خو ل سەر تۆبی ڤراگرت ئەو ئەو تیکەلایا وان ھەڤالان بەیلت یین خرابی بی ل بەر وی شرین دکەن ، یان خرابی بی ل نک وی دکەن ، ئەگەر خو ژ وی نەخوازن ئەو وی خرابی بی بکەت ژی ، چونکی ھەڤالینی بی کار تیکرنا خو یا مەزن ھەبە ، ویژە من : کانی تو ھەڤالی کی بی ، ئەز دی بیژمە تە کانی تو کی بی .

ھندەک کەس ئەوین ب ھەڤالینییا خرابان خراب بووین ، دلی خو دبنە تۆبەکرن ول خو زڤرینی ، بەلی چونکی ئەو ھەڤالینییا وان خرابان ناھیلن و بەردەوام تیکەلایا وان دکەن ، تۆبەکرن ل بەر وان گەلەک گران دبت ، وھندەک جاران پشتی ئەو دەست ب تۆبی دکەن وقویناغە کا باش ل سەر ڤیکا تۆبی دبرن ژی ، دی بینی جارە کا دی ل گونەھا خو یا بەری دزڤرئەڤە ، باش سەح بکی دی بینی ئەگەر فی چەندی ھەڤالینییا مروڤین خراب و گونەھکارە ، راستە دبت ئەو ھەڤال داخوای ژ تە نەکەن تول تۆبا خو لیڤھە بی ، یان وەکی

وان گونہہی بکہی ، بہلی دہمی تو دینی ئہو ل پیش چاقین تہ وی گونہہی دکہن یا تہ ژئی توبہ کری ئہو ب فی کاری خو ، و ب رہنگہ کی نہ بی ٹیکسہر تہ ہان ددہن کو تو ژئی وی گونہہی بکہی ..

فیجا ئہ گہر تہ بقیٹ ل سہر ریکا توبی بی خو راگرتی و بہردہوام بی ٹیکسہر ہہقالینییا وان کہسین خراب بہیلہ بین بہری توبہ کرنی تہ ہہقالینییا وان دکر ، نہ ب تنی وان کہسان بہلکی خو وان جہان ژئی یین ئہو گونہہ لئی دئیتہ کرن یا تہ ژئی توبہ کری ، و پیش وان مروؤ ووان جہان فہ ہندہک ہہقالین باش وراستگوؤ بو خو پہیدا بکہ ، وقستا وان جہان بکہ یین بی ئہمرییا خودی لئی نہئیتہ کرن ، خودایی مہزن د نایہتہ کی دا دبیزت : ﴿يَتَأْتِيَ الَّذِينَ آمَنُوا آتَقُوا اللَّهَ وَكُونُوا مَعَ الصَّادِقِينَ﴾ - ئہی ئہوین باوہری ئینای تہقوا خودی بکہن و دہمی کار وکریارین خو دا ژوی بترسن ، و د گہل راستگوئیان بن ﴿ (التوبة : ۱۱۹) .

وہ کی ئہم دبینن نایہت دو ریکین روہن وناشکہرال بہر سنگی مہ ددانت و بہری مہ ددہتی :

- ﴿ آتَقُوا اللَّهَ ﴾ تہقوا خودی بکہن .. ژوی بترسن و ل وی بزفون .

- ﴿ وَكُونُوا مَعَ الصَّادِقِينَ ﴾ د گہل راستگوئیان بن ، ئہوین د گوتن وکریارین خو دا و د سوز و پہیمانین خو دا دراست .

ہہر وہ کی نایہتی ب فی چہندی دقیت بیژتہ مہ : مہسہلا کو ہوین د گہل راستگوئیان بن ، دی بو ہوہ ہتہ ہاریکار کو ہوین تہقوا خودی بکہن ، چونکی تہقواداری و ہہقالینییا درہوینان و تیکہ لسییا خرابان ب زہحمہت پیکفہ کوم بن .. پیغہمہر - سلاؤ لئی دبن - د گوتنہ کا خو دا دبیزت : ﴿ إِنَّ الصَّادِقَ يَهْدِي

إِلَى الْبِرِّ ، وَإِنَّ الْبِرَّ يَهْدِي إِلَى الْجَنَّةِ ، وَإِنَّ الرَّجُلَ لَيَصْدُقُ حَتَّى يَكُونَ صِدْقًا ،
 وَإِنَّ الْكُذِبَ يَهْدِي إِلَى الْفُجُورِ ، وَإِنَّ الْفُجُورَ يَهْدِي إِلَى النَّارِ ، وَإِنَّ الرَّجُلَ
 لَيَكْذِبُ حَتَّى يُكْتَبَ عِنْدَ اللَّهِ كَذَّابًا - هندی راستییه سهری دکیشته باشی ،
 وهندی باشییه سهری دکیشته بهحشتی ، وزهلامهك دی راستییه بیژت هتا
 دبنه راستگو ، وهندی درهوه سهری دکیشته سهرداچوونی ، وهندی سهرداچوونه
 سهری دکیشته ناگری ، وزهلامهك دی درهوی كهت هتا ل نك خودی ئه و ژ
 درهوینان دئینه نفیسین ﴿ ۱ ﴾ .

و د گهل ههقالینییا راستگوین و تیکهلییا باشان و پیداکرنا وان ریسهران
 یین بهری ته ددهنه ریکا راست ، گلهك یا فیره تول وان کهسان ژی روینی یین
 بهری ته قهستا خودی کری ، وریکا تویی گرتی و ل سهر وی ریکی بهردهوام
 ماین ، چونکی کهسهك ژ توبه کهری راستگو دلنهرمتر نینه ، ئه و دی شیت کاری
 ل ته كهت وسهربوریا خو بو ته فه گو هیزت .

وتشتی دی بی تو مفایه کی مهزن ژی بیینی کو بهردهوامی بدیه
 توبه دارییا خو ئه وه تو خو د کیتابا خودی وسونه تا پیغمه بهری دا - سلا لى بن
 - شاره زا بکهی ، وتامی ژ خواندنا وان بیینی ، و ل نك سهرهاتی یین وان
 توبه داران پارهستی یین بهحسی وان د قورنانی وسونه تی دا هاتی ، ههر وهسا
 خواندن و گوهدارییا سهرهاتی یین مهزنه توبه دارین ئومه تی ژ زانا وزاهد
 وسهر کرده یین مهزن بکهی ، دا هیفی بو ته چی بیت کو دبت پشتی بورییه کی
 زیده تارى مروءه پاشه روزه کا زیده گهش بو خو ئافا كهت .

(۱) بخاری ریوایهت دکهت .

هندهك بيرئینانین فەر ..

و ژ وان مهسهلین فەر یین کو پیئقییه مروؤقی تۆبه دار بیره خۆ لی بینتهفه
نه گهر هات ووی قیا نهو ل سهر رپکا تۆبی یی مجد بت ، و ل چوونی لیقه نهبت
نهوه نهو بیرا خۆ ل کارتیکرنا گوننهان ل سهر نهفسا مروؤقی بینتهفه ، وشوینوارین
خراب یین چوونا بهر ب گوننهیی فه ل بهر چاڤین خۆ بدانت ، و بزانت ب تنی
تۆبه یه وی ژ فان کارتیکرن وشوینوارین خراب دپاریزت .

ومهنسترین کارتیکرنا گوننهیی ل سهر خودانی نهوه گوننه باوهری یی لاواز
دکته .. وتشته کی ناشکه رایه دعه قیده یا (أهل السنة والجماعة) دا کو باوهری
کیم دبت وزیده زی دبت ، ونهو مروؤقی سستی یی د گوننه وی نه مری یا خودی
دا دکته ، وهزر دکته نهفه کاره کی نهیی مهز نه ، چونکی ههر جاره کا وی قیا
نهو دی تۆبه کته وههر وه کی چو چی نه بووی !

ونهو ب خۆ وهسا نینه ، چونکی نهو مروؤقی قی هزری بکته بی نهو
ب خۆ بجه سییت نهو تووشی داڤین خاپاندنا شهیتانی دبت ، چونکی مهسهله نه ب
تنی خهله تییه که مروؤ دکته پاشی لیقه دبت و خلاس ! نه خیر .. نهفه گوننهها
مروؤ دکته بهری ههر تشته کی باوهری یا خودانی لاواز دکته ، وگاڤا باوهری یا
خودانی لاواز بوو نهو خووشی وتامی ژ عیبادهتی نابینت ، لهو عیبادهت ل بهر دبت
هندهك (طقووس وشه کلیاتین) گران ونه خووش ، دهمی رادبت نفیژی دکته تو
دی بیژی بهری وی یی بو سیداری دئیته دان هند بو وی نه خووشه ، وگاڤا دهست
ب نفیژی کر نرانت کهنگی نفیژا وی دی خلاس دا نهفه به لایه کی زی فه بیت !

بهري ره مه زانې ب دو سي هه يقان تا دئيتي هندی هند پرژي ل بهر وي يا نه خو شه ..
 .. کاني نه ژره نگي مرو فان وئو خود يناسي د دو عايين خو دا دگرت : يا ره بي سي
 نه گهر ته نعمت د گهل ئيکي کر بت کو د قه بري دا نفيزي بکته ، بلا ئو ئيک
 نه ز بم !

يه عني : تشتي ژ هه مي يان مه زنتسر کو مرن وچوونا د قه بري دا ل بهر وي
 نه خو ش کري ئه وه ئو دي ژ کرنا نفيزان دو پر که فت .. فيجا هنر بکته ئه و
 چ تام بوو وي ژ کرنا نفيزي د ديت هتا ئو ئي دو عايي بکته ؟

کرنا گونه هان نه گهر خو ئه و گونه د بچويک زي بن ، دلي مرو في ره ق
 دکته ، ودل نه گهر ره ق بوو حه ق تي ناچت وزوي ب زوي ئه و هنري د توي
 زي دا ناکته ، ژ بهر ئي چهندي پيغه مبهر - سلاؤ لي بن - د گوتنه کا خو دا
 ديترت : ﴿ اَيَّاكُمْ وَمَحَقَرَاتِ الذُّنُوبِ ، فَاِنَّهِنَّ يَجْتَمِعْنَ عَلَي الرَّجُلِ حَتَّى يُهْلِكُنَّهُ -
 هشياري وان گونه هان بن بين مرو فو چو هنران زي نه کته ، چونکي ئه و ل
 سهر زهلامي کو م دين هتا ئه و دبه نه هيلاکي ﴿^(۱) ، يه عني : هندهک گونه هه نه
 دبچويکن ، مرو فو ب چافه کي کيم بهري خو دده تي وچو هنري زي ناکته ، له و
 ب پشت راستي فه ئه و دي وي گونه هي کته ، ودويمه يي ده مي ئه و بهري خو
 دده ته حاسلي خو دي بينت چيايه کي بلند ژ گونه هان بو وي يي که فت ييه
 سه ريک ، عه بدلاهي کوري مه سه وودي ئه وي نه فو حه ديسا بو ري بو مه
 فه گوهاستي ديترت : پيغه مبهري - سلاؤ لي بن - مه ته لهک ل سهر ئي چهندي بو
 مه ئينا ب وان مرو فين د سه فبه ره کي دا دچنه چوله کي ، وه هر ئيک تر که کي يان

(۱) ئيمام نه محمد فه دگو هيتر .

داره کی دئیت ودهاڤینه سه ریك هتا باره کی داران كوم دبت پاشی ئاگری بهرددهنی ووی تشتی بی دلین بی وان دانایه سهر .

مهعنا : نه بیژه : نهف ترکه بی بجویکه و نهف دارکه چو نینه .. هزرا خو د وی ئاگری دا بکه بی بی هل دبتی دهمی نهو ههمی دکه فنه سه ریك .

کاری دی بی خراب بی گونه دکهت نهو نهو خودانی خو ژ مروڤین باش دویر دئخت ، ودویرکه فتننا ژ باشان وجهین باش مهزنترین پهرددهیه دکه فنه د ناقبهرا مروڤی و خودی دا ..

بی گومان نهو کهسی دل د گونه هی خرابی بی ههبت دی هه فالی نییا وان مروڤان کهت نهوین ههز ژ خرابی بی دکهن ، ودی قهستا وان جهان ژی کهت یین خرابی لی دئته کرن ، وچهند نهو نیژیکی فان مروڤ و فان جهان بیت هند نهو ژ مروڤین باش وجهین باشی بی دی دویرکه فت ، ودهمی نهو ژ وان دویر دکه فت ژ بهره کهت و مغاوه رگرتنا ژ وان بی بار دبت ، و دزینا وان ژ لایی شهیتانی شه ب ساناهیترا لی دئیت ، وئاشکه رایه کو گورگ پهزا قهدهر قهدهر فینت و ژی دخوت .

و د گوتنه کا خو دا عهبدللاهی کوری عهباسی دبیژت : ((باشی بی گهشاتی د روی دا ، وروڤناهی د دلی دا ، و بهر فرهی د رزقی دا ، وهیژ د لهشی دا ، و فیانا خه لکی پیقه دئیت ، و خرابی بی روی رهشی ، و تاریا قهبری ودلی ، و لاوازییا لهشی ، و کیمییا رزقی و نه فیانا خه لکی پیقه دئیت)) .

مهعنا : نه گهر مروڤ بهر ب خرابی بی قه چوو ، و هه فالی نییا مروڤین باش هیلاب لهزترین عقوبه خودی ددهتی نهو دهلی وی دی تاری کهت ، وروڤناهییا ئیمانی ژ ناقچاقین وی دبهت ، ئیمامی شافعی - خودی ژی رازی بت - دهمی هیشتا بی جحیل قهستا ئیمام مالکی کر ، دا ده رسان ل نک بخوینت

وعلمی ژى وەرگرت ، پشتمی چهند دهرسه کان مالکی زیره کی وبیرتیژی وشاره زاییا شافعی دیت ، گهلهك كهیفا وی پی هات ، وپی موعجب بوو ، لهو گوتی : نهزی دبیم خودی روناهییه کا هافیتییه د دلی ته دا فیجا تو وی روناهییی ب تاری یا گونه هی نهفه مرینه .

گونه خودانی خو ژ دیم گهشی ودل پوهنییی مه حرووم دکهت ، لهو ههردهم نهو ههست ب بیتهنگی ونه خو شیی دکهت ، و ژ لایه کی دی فه نهو د چافین خه لکی دا دشکیت ، وسه رده ری یا خه لکی د گه ل وی نه خو ش دبت ، ئیک ژ زانایین ئومه تی دبیزت : ده می نه ز بی نه مرییه کا خودی دکهم ، نه ز کارتیکرنا وی ل سهر سه رده ری یا ده وارا خو وژنکا خو د گه ل خو دبیم .

و کارتیکرنا دی یا خراب یا گونه هی نهوه کرنا گونه هی به ره که تی ژ ده می مروقی رادکهت ، وگافا به ره کهت ژ ده می رابوو عه مر کورت دبت ، تو چهند کاری بکه ی دی به ری خو ده یی ته چو نه کرییه ، گو هی خو بدی خودایی مه زن چاوا ژ زار ده فی گونه هکاری دناخفت ، ده می نهو ژایانا خو ب دویمای دینت ، دبیزت : ﴿ یَلِیْتِنِیْ قَدَمْتُ لِحَیَاتِی ﴾ خوزی من تشتهك بو ژایانا خو کر با .

- یا نهوا وی کری هه می چ بوو ؟

- چو نه بوو !! هه می زه عی بوو وچوو ، وکول وکه سه ر پی مان .

وگونه ب دورستی وه کی که له کا بهرانه ، ئیک ئیکی دکیشت ، گهلهك که سین ههین ب سقکی به ری خو دده نه هندهك رهنگین گونه هان ، وخو ژى ناده نه پاش ، ب هیجه تا هندى کو نه ؤ گونه هه د سقکن ، یان دبچویکن ، یان کارتیکرنا وان یا کیمه .. لهو دی ب نک فه چن ، وپی چو هزران بو بکه ن قهست دکه نی ، پشتمی ده مه کی دی هند به ری خو ده نی وان گونه هین بچویک نهو نیژیکی هندهك گونه هین دی یین مه زن کرن ، وچونکی گونه هکاری بو دبتنه

تبعهت وسه ليقهت دى بيژت : دى .. كاني دا فى زى بكهم ، نهفه زى چو نينه !
حهتا هند خو ديبنت نهو هتا ليقي يى مايه دگونههان را .

يهعنى : نهو ل دهسيكى گونهه ي ب چو فه ناگرت ، ودلى خو ب هندى
خوش دكهت كو چي گاڤا وي فيا نهو دشيت ب ساناهي وي گونهه ي بهيلت
وژى توبه بكهت ، بهلى پشتي دهمه كي نهو دى بينت كو مهسه له ب وي رهنگي
يا ب ساناهي نينه وهكي وي هزركري ، چونكي وي گونهه ي سهر كيشا
گونههه كا دى ، ونهو تشتي وي ب ياري فه وهر گرتي دهر كهفت مجدى !

وكار تيكرنا ژ ههمي ب ترستر يا گونهه ي ل سهر مروفي نهوه گونهه
ئيرادا دلى ل نك خوداني لاواز دكهت ، يهعنى : ئيكا هند ژ وي چي دكهت نهو
نeshيته خو ، چهند مروفا ته ديبينه رهنگه كي خهله تى يى دكهن ، گاڤال سهر في
چهندى تو دگهل ئاخفتي ، نهو دى بيژته ته : نهز زى گهلهك ههز دكهم في
خهله تى يى ، يان في گونهه ي نه كهم ، بهلى نهز نeshيمه خو !

چيه مهعنا هندى مروفا نeshيته خو ؟

جگار كيشهك نه گهر هتا نيفرو نيف پاكيته كي نه كيشت ، ديبژت : دى مرم
نهز نeshيمه خو ! گاڤا دبته رهمهزان هتا مهغره ب چو جگار ان ناكيشت ،
ونامرت ودشيته خو .. بوچي ؟

چونكي (ئيرادا دلى وي) نهوا (ئيمان) ب هيژ دئيتخ وه ل وي دكهت
نهو بشيته خو ، دهمي گيچي في ئيماني نرم دبت (دهفعا) وي بو (ئيرادى)
سست دبت فيجا نهو ئيراده لاواز دبت ، وهنگي مروفا وهكي كهسه كي ئيشه وي
لى دئيت نeshيت خو بگرت .. و د نهجام دا دى بيژت : نهز نeshيمه خو .

فيجا نه گهر ته بقت ئيرادا ته ب هيژ بكهفت وتو بشيه خو ، خو
ژ گونهه ي بده پاش .

ريخوشڪهريين ريڪي

دا ڪو ههستڪرنا ب گرائي يا باري گونہها پوري گافين مروفي ل سهر ريڪا تويي سست نه ڪهت ، ودا مروفي گونہهڪار ژ رهڄا خودي بي هيقي نهبت ، پيغهمبهرى - سلاڙ لى بن - وهڪ ريخوشڪرن بو ريڪا تويي گهلهڪ گوتين وهسا ڪرينه مزگينى پين مهزن زي دئيه وهگرتن ، ل فيري ئهم دى هندهڪ ژ وان گوتنان فه گيرين .

- نه بو وسعدى نه نصارى دييژت : پيغهمبهرى - سلاڙ لى بن - گوت : ﴿ التَّدْمُ تَوْبَةٌ ، وَالتَّائِبُ مِنَ الذَّنْبِ كَمَنْ لَا ذَنْبَ لَهُ - پهشيمانى توبهيه ، وهوى ژ گونہهي توبه بڪهت وهكى وييه بي گونہه نه ڪرى ﴾ . (۱)

- عهبدللاهي ڪوري عهباسي ژ پيغهمبهرى - سلاڙ لى بن - فه دگوهيژت دييژت : ﴿ قَالَ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ : مَنْ عَلِمَ أَنِّي ذُو قُدْرَةٍ عَلَى مَغْفِرَةِ الذُّنُوبِ غَفَرْتُ لَهُ وَلَا أَبَالِي ، مَا لَمْ يُشْرِكْ بِي شَيْئًا - خودايي پاڪ وبلند دييژت : ههچىي زانيت ڪو من شيانا ژيرنا گونہهان ههيه ، نهز دى گونہهين وي زي بهم وبو من خهم نينه ، هندى وي چو شريك بو من چى نه ڪربن ﴾ . (۲)

- سهلمانى فارسى دييژت : پيغهمبهرى - سلاڙ لى بن - گوت : ﴿ إِنَّ رَبَّكُمْ تَبَارَكَ وَتَعَالَى حَيٌّ كَرِيمٌ يَسْتَحْيِي مِنَ عَبْدِهِ إِذَا رَفَعَ يَدَيْهِ إِلَيْهِ أَنْ يَرُدَّهُمَا صِفْرًا - هندى خودايي ههوه بي پاڪ وبلنده بي شهرمين ومهرده ، شهرمى ژ عهبدى

(۱) طهبرانى فه دگوهيژت .

(۲) حاڪم وطهبرانى فه دگوهيژن .

خۆ دکهت دهمی ئەو هەردو دەستین خۆ ب نک وی فه بلند دکهت ئەو وان قالا بزفرینتەفه ﴿١﴾ .

- ئەبوو هورەیره دبیژت : من گوھل پیغەمبەری بوو - سلاؤ لى بن - دگۆت : ﴿كَانَ رَجُلَانِ فِي بَنِي إِسْرَائِيلَ مُتَوَاحِشِينَ ، فَكَانَ أَحَدُهُمَا يُذْنِبُ وَالْآخَرُ مُجْتَهِدٌ فِي الْعِبَادَةِ ، فَكَانَ لَا يَزَالُ الْمُجْتَهِدُ يَرَى الْآخَرَ عَلَى الذَّنْبِ فَيَقُولُ : أَقْصِرْ ، فَوَجَدَهُ يَوْمًا عَلَى ذَنْبٍ فَقَالَ لَهُ : أَقْصِرْ ، فَقَالَ : خَلَّنِي وَرَبِّي ، أُبْعِثْ عَلَيَّ رَقِيبًا ؟ فَقَالَ : وَاللَّهِ لَا يَغْفِرُ اللَّهُ لَكَ ، أَوْ لَا يُدْخِلُكَ اللَّهُ الْجَنَّةَ ، فَقبَضَ أَرْوَاحَهُمَا ، فَاجْتَمَعَا عِنْدَ رَبِّ الْعَالَمِينَ ، فَقَالَ لِهَذَا الْمُجْتَهِدِ : أَكُنْتَ بِي عَالِمًا ، أَوْ كُنْتَ عَلَى مَا فِي يَدِي قَادِرًا ؟ وَقَالَ لِلْمُذْنِبِ : اذْهَبْ فَادْخُلِ الْجَنَّةَ بِرَحْمَتِي ، وَقَالَ لِلْآخَرِ : اذْهَبُوا بِهِ إِلَى النَّارِ - دو زەلامین بەرانبەری ئێک د نافر ئسرائیلییان دا هەبوون ، ئێک ژ وان گونەھ دکر ویی دی خۆ د وەستاند د عیبادهتی دا ، قیجا ئەوی گەلەك عیبادهت دکر یی گونەھکار ددیت و دگۆتی : بەس گونەهان بکە ، رۆژەکی وی ئەو دیت گونەھەك دکر گۆتی : بەس کە ، وی گۆت : من و خودایی من بەتێلە د گەل ئێک ما خونه تو هاتی بیه هنارتن زیره فان ل سەر من ؟ یی دی لى فه گپرا : ئەز ب خودی کەمە خودی گونەها ته ژى نابهت ، یان ته نابهته بهحهشتی ، رحین وان هاتنه ستاندن ، وهردو ل نک خودایی عالەمی کۆم بوون ، خودی گۆته ئی ئەوی عیبادهت دکر : ئەری ما تو ب من یی زانا بووی ، یان ئەو تشتی د دست من دا یی ته بوو ؟ و گۆته یی گونەھکار : تو ب رهحما من هەرە بهحهشتی ، و گۆته یی دی : فی ببهنه ناگری ﴿٢﴾ .

(١) ئەبوو داوود و ترمذی و بن ماجه فه دگوھیزن .

(٢) ئەبوو داوود و ئەحمەد فه دگوھیزن .

ئەبوو ھورەيرە دېيىت : ئەزب وى كەمە يى رحا من ددەستان دا فى
ئاخفتنەك گۆت دنيا خو وئاخرەتا خو بى پويچ كر !

يەنى : يا گرنگ د مەسەلى دا ئەو ەقىدا مروقى د دەر حەقا خودى دا
يا دورست بت ، بى گونەھكار د گەل گونەھا خو باوهرى ھەبوو كو خودى
دشيت گونەھا ھەر كەسەكى زى بىست يى وى بقت ، وئەوى دى د گەل
عبادەتى خو بى زىدە ھزرە كا خەلەت ژ خودى كر دەمى ھزر كرى ئەو گونەھا
فى مروقى زى نابەت ، ئىنا خودى ھەر ئىكى ل دويش ەقىدا وى دا .. فيجا
دقت ەقىدا مە د دەر حەقا خودى دا يا دورست بت .

گەلەك مروقان تو دى بىنى بەھسى موسلمانەكى گونەھكار دكەت ، فيجا
چ وى موسلمانى تۆبە كربت يان نە ، دى بىت : فلان كەس بلا ھەر باشىيان
بكەت ، يان بلا سەد جاران تۆبە بكەت ، خودى ھەر وى نابەتە بەھەشتى ، ئەو
ئەو بى ھو كرى ھو كرى .. وئە گۆتە يان ئەو ھزرە ھەر ئەو بوو يا زەلامى
ئسرائىلى تى برى وبەرى وى دا يە جەننەمى فيجا بلا ئەم ھشيارى دەفى خو بىن .

- ئىمام ەلى دىيىت : پىغەمبەرى - سلاؤ لى بن - گۆت : ﴿ إِنَّ اللَّهَ لَيَعْجَبُ
إِلَى الْعَبْدِ إِذَا قَالَ : لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ ، إِنِّي قَدْ ظَلَمْتُ نَفْسِي فَاغْفِرْ لِي ذُنُوبِي ، إِنَّهُ لَا
يَغْفِرُ الذُّنُوبَ إِلَّا أَنْتَ ، قَالَ : عِبْدِي عَرَفَ أَنْ لَهُ رَبًّا يَغْفِرُ وَيُعَاقِبُ - خودى ژ وى
ەبدى ەجىگرتى ئەوى بىت ژ تە پىقەتر چ خوداين دى نىن ، من زۆردارى ل
خو كرىيە تو گونەھىن من بو من زى بى ، دىيىت : ەبدى من زانى وى
خودا يەك ھەيە گونەھان زى دەت وەقووبى ددەت ﴿ . (۱)

(۱) حاكم فەدگوھىت .

- وهه ر ئيمام عهلى ديبىژت : ئه بوو به كرى گۆته من - وهه و راست ديبىژت -
 گۆت : من گوهر ل پينغه مبهرى بوو - سلاؤ لى بن - گۆت : ﴿ مَا مِنْ عَبْدٍ يُذْنِبُ
 ذَنْبًا ، فَيُحْسِنُ الطُّهُورَ ، ثُمَّ يَقُومُ فَيُصَلِّي رَكَعَتَيْنِ ، ثُمَّ يَسْتَغْفِرُ اللَّهَ إِلَّا غَفَرَ اللَّهُ لَهُ -
 ههه به نى يه كى گونه هه كى بكهت پاشى ده سنقيژا خو باش بشوت ، وراست دو
 ركاعه تان بكهت ، پاشى داخووا ژييرنا گونه هى بو خو ژ خودى بكهت خودى
 وى گونه هى دى بو ژى بهت ﴿ پاشى نه ف نابه ته خواند : ﴿ وَالَّذِينَ إِذَا فَعَلُوا
 فِجْشَةً أَوْ ظَلَمُوا أَنْفُسَهُمْ ذَكَرُوا اللَّهَ فَاسْتَغْفَرُوا لِذُنُوبِهِمْ وَمَنْ يَغْفِرِ اللَّهُ ذُنُوبَ إِلَّا اللَّهُ وَلَمْ
 يُصِرُّوا عَلَىٰ مَا فَعَلُوا وَهُمْ يَعْلَمُونَ ﴿١٣٥﴾ أُولَٰئِكَ جَزَاؤُهُمْ مَغْفِرَةٌ مِّن رَّبِّهِمْ وَجَنَّاتٌ
 تَجْرِي مِن تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ خَالِدِينَ فِيهَا وَنِعْمَ أَجْرُ الْعَامِلِينَ ﴿١٣٦﴾ - وهه و ين نه گهر
 گونه هه كا مه زن كر يان ب كرنا گونه هه كا كي متر زوردارى ل خو كر ، بي را
 خو ل سوژ و گه فا خودى نينا فه فيجال خودا يى خو زفرين و توبه كر ، و داخووا
 ژييرنا گونه هان بو خو ژى كر ، وهه و باش دزانن كو ب تى خودى يه گونه هان
 ژى دبهت ، لهه و لهه ل سهه ر گونه هى نامين ، وهه و دزانن كو نه گهر وان توبه كر
 خودى توبا وان دى قه بويل كهت ﴿ (آل عمران : ١٣٥) . (١)

- و د ده ديسه كا دى دا پينغه مبهه ر - سلاؤ لى بن - ديبىژت : ﴿ لَلَّهٗ أَشَدُّ
 فَرَحًا بِتَوْبَةِ عَبْدِهِ الْمُؤْمِنِ مِنْ رَجُلٍ فِي أَرْضٍ ذَوِيَّةٍ مَّهْلَكَةٍ مَعَهُ رَاحِلَتُهُ ، عَلَيْهَا طَعَامُهُ
 وَشَرَابُهُ ، فَنَامَ فَاسْتَيْقَظَ وَقَدْ ذَهَبَتْ ، فَطَلَبَهَا حَتَّىٰ أَذْرَكَهُ الْعَطَشُ ، ثُمَّ قَالَ : أَرْجِعْ
 إِلَىٰ مَكَانِي الَّذِي كُنْتُ فِيهِ فَأَنَامَ حَتَّىٰ أَمُوتَ ، فَوَضَعَ رَأْسَهُ عَلَىٰ سَاعِدِهِ لِيَمُوتَ ،
 فَاسْتَيْقَظَ وَعِنْدَهُ رَاحِلَتُهُ ، وَعَلَيْهَا زَادُهُ وَطَعَامُهُ وَشَرَابُهُ ، فَاللَّهُ أَشَدُّ فَرَحًا بِتَوْبَةِ الْعَبْدِ
 الْمُؤْمِنِ مِنْ هَذَا بِرَاحِلَتِهِ وَزَادِهِ - خودى پسر كه يف ب توبا عه بدى خو يى خودان

(١) نه بوو داوود فه دگو هيژت .

باوهر دئیٔ ژ که یفا زهلامه کی ل عهرده کی به یار بت ودهوارا وی د گهل بت
 وخورنا وی وئاڤا وی ل سهر بت ، فیجا بنفت وهشیار بت و بینت دهوارا وی یا
 چووی ، ولی بگه ریٔ ههتا تیٔی بت ، پاشی بیٔت : ئەز دی زڤر مه جهی خو
 یی ئەز لی ههتا دمرم ، وئهو دهستی خو بدانته سهر زهنگا خو دا بمرت ،
 وهشیار بت وهند بینت دهوارا وی یا ل هنداه سهری ، زادی وی وخورن
 وڤه خوارنا وی یا ل سهر پشتی ، فیجا خودی پسر که یف ب توبا عهبدی وی یی
 خودان باوهر دئیٔ ژ که یفا فی ب دهوارا وی وزادی وی ﴿ . (۱)

(۱) موسلم فه د گوهیٔت .

ل لایى دى یى رېكى ..

بهري دگوتن ماددهيه كى هه ديبژنى : (ئكسیر) ئەف ماددهيه مهعهدين بى
خیر و كیم بها وه كى سفرى وه ردگيرت و دكه ته مهعهنه كى ب بها و قيمهت
وه كى زپرى !

ئه گهر راست دبت ماددهيه كى ب فى رهنگى د دنيايا مه دا هه بت ئەو
مادده ب تنى دى تۆبه بت ، چونكى بهس تۆبهيه نهفسا بى خیر و كیم بها
دگوهوړت و دكه ته نهفسا هيژا و پر بها ، تۆبه مروڤى دكه ته خودان نارمانجه كا
ئاشكهره ، و رېكى ل بهرا وى دگوهوړت ، ووى بو لايى دى یى رېكى
فه دگوهيزت ..

تۆبه وه كى وى رويبارى بوش و ئاف زه لاله بى خودان دشيت هه مى پيسى
وقريژا دنيايى بى ژ بهت ، و خو بكه ته مروڤه كى دى ، بى پاڤژ و بژوين .. بارى
خو بى گران ئەوى دوهى بين لى چك كرى ، و گاڤ لى گران كرى ، و ئەو
زيده وه ستاندى بدانته لايه كى ، و ب سڤكى قهستا رېكا سهر فراهى بى بكهت ، ل
شوينه كو بهزال دويڤ دنيايى بهرى وى نزم بدهت و سهري وى شوړ بكهت ،
چوونا بهر ب خودى فه بهرى وى بلند بدهت ووى سهر فراه بكهت .

ئه گهر ته تۆبه كر .. و تول رېكا خودى زڤرى ، ئەف تۆبا هه ئە گهر يا
دورست بت ، ئەو دى گوهوړينه كا بنه رته و (جدرى) ل نك ته پهيدا كهت ،
ئيكه مين جار ئەو دى هه سكرنا ب شهرمى - شهرما ژ خودى - ل نك ته پهيدا
كهت ، تۆبه دارى دورست ئەوه بى ههر جاره كا بيرا وى ل روژين وى بين بوړى

هاته شهرم ژ خودی بکته ، وشه رما ژ خودی چه قه که ژ چه قین باوهری یی وه کی پیغه مبر - سلاقی بن - د چه دیسه کا خو دا دبیرت ، وئه ؤ شهرمه ترسی وهیقی یی ژ ل وی پهیدا دکته ، ترسا ژ هندی کو خودی لسی خوش نه بت وگونه هین وی یین بوری بو ژی نه بت ، وسهرا وان وی عهزاب بدهت ، وهیقی یا ب ره ها خودی نهوا فیان وشه وقه کا مهزن د دلی وی دا هل دکه تی ، ووی ل ریکی مجد دکته .

ئهو نه چ توبه یه یا شهرما ژ خودی ل نک خودانی پهیدا نه کته ، ووی ژ جزادانی پشت راست بکته .

چوونا ته ل سهر ریکه کی پیخه مهت گه هشتنا نارمانجه کی نه گهر هات و د ریکه کا دژوار را بوری ، ریکه کا وه سا یا هنده ک جاران ترسی د دلی ته دا پهیدا کته ، وهنده ک جاران ژ هیقی یی وشه وقی بازارینت ، دی تاما گه هشتنا نارمانجی د دهقی ته دا خوشتر لسی کته پشتی تو دگه هی ، وه کی شاعره کی عه رب دبیرت :

(وأحلی الهوی ما شک فی الوصل ربه)

وفي الحجر فهو الدهر يرجو ويتقي)

ترس وهیقی .. ترسا ژ نه گه هشتنی ، وهیقی یا ب دلوفانی یا خوشتقی ئه وه ریکا چووننی ل بهر مروقی خوش دکته .

وده می ترس وهیقی ل سهر دلی عه بدی کوم دبن ، شه وفا وی بو خوشتقی (موناجاته کا گهرم) ل شه ؤ نیف شه فان ل نک وی پهیدا دکته ، ئهو موناجاتا ئیکا هند ژ وی چسی دکته ئهو خو بو خودایی خو بشکینت ، ب خوشووع و (ته ذهللول) فه سهری خو بو وی بجه مینت ، ده می یی ب تنی د گهل خودایی خو روندکان ژ چاقین خو بارینت ، هه بیهت دلی وی تژی بکته

.. تارییا شهقی ببرا وی ل تارییا قهبری بینتهفه دهمی تیدا دمینته ب تنی فیجا شهفا خو ب عیادهتی ب حهی بینت ، دا ب بهره کهتا وی عیادهتی تارییا قهبری بیته فهرفاندن ، ورژا خو ئهو د طاعهتی خودی دا بیورینت ، وباری خو ژ دنیایی تژی نه کهت دا سقک د سهر پرا صراطی را بیورت .

وتوبه نه گهر یا دورست بت دی ئیکا هند ژ خودانی خو چی کهت نهو خو ب ریکا خودی شارهزا بکهت ، وخوشییا خو د فی ریکی دا بینت ، لهو دی بینی مروقی توبه دار موریدی حهقییی یه وداخواز کهری باشییی یه ل چی جهی ههبت ، ونهو ساخییا دلی خو د موناجات وخواندنا کیتابا خودایی خو دا دینت ، صهبرا وی ب خواندن وگوهلانا قورئانی دئیت ، دهمی نایهته کا رههی وقهنجییی دخوینت دترست نهفه بو هنده کین دی بت ژبلی وی ، ودهمی نایهته کا عهزایی وجهه نه می دخوینت دترست نهفه بو وی بت ..

مهعنا : غوروور بو وی ب توبا وی چی نابت ، ونهو ب خو و ب کاری خو موعجب نابت ، وهزر ناکهت وی منه تال خودی کری دهمی وی توبه کری ، ترسا وی زیده دبت ، بهلی ههر ل وی دهمی هزرا وی یا باش ژ خودایی وی نومیدا وی ب رههی نابرت ، ووی ژ که ره می بی هیفی ناکهت .

وتوبه دارای دورست .. نهوی ژ دل قهستا ریکا خودی کری دهمی دگه هته لایی دی بی ریکی ب (شهفه قهت) ودلیقه بوون بهری خو ددهته خهلکی دنیایی هه مییی ب تایه تی مه زنان ، نهوین باری وان ژ خه مین دنیایی گرانتر ومهزنتر لی هاتی ، ب دلپیه بوون چونکی نهو دزانت روزهک دی ئیت حسیب دی د گهل وان ئیته کرن .. چهند عقوبه کا مهز نه دنیا په ریس دینن ، د دنیایی دا خه ما کوم کرنی خوشییی بو وان د چو تشتان دا ناهیلت ،

ول ئاخره تى خه ما حسيبى وان گرى ددهت ل وى دهى مرؤقين بارى وان
ژ دنيابى بى سقك چووين وسقك دايه رى .

قيجا نهى ريشنگى دنيابى نهوى تو بهر ب ئاخره تى شه دچى .. نهى
گونهكارى ته دل تى هه ل رينكا خودى بزقري وقهستا توبى بكهى ، گوهمى خو
بده تى حه ديسى بكه :

جاره كى ئيمام عه لى د ناؤ هندهك هه قالين خو دا بى روينشتى بو ، ئينا گوته
وان : نه رى خوشترين وباشترين نايهت د كيتابا خودى دا نهز بو هه وه نه بيژم ؟
پيغه مبهرى - سلاؤ لى بن - نهو يا بو مه گوته ؟ پاشى وى نهؤ نايه تا پيرؤز
خواند : ﴿ وَمَا أَصَابَكُمْ مِّنْ مُّصِيبَةٍ فِيمَا كَسَبَتْ أَيْدِيكُمْ وَيَعْفُوا عَنْ كَثِيرٍ ﴾ (الشورى : ٣٠)
وگوت : پيغه مبهرى گوته من نهز دى بو ته فى نايه تى مه عنا كه م
نهى عه لى ! ﴿ مَا أَصَابَكُمْ مِنْ مَّرَضٍ أَوْ عُقُوبَةٍ أَوْ بَلَاءٍ فِي الدُّنْيَا فِيمَا كَسَبَتْ
أَيْدِيكُمْ ، وَاللَّهُ تَعَالَىٰ أَكْرَمُ مِنْ أَنْ يُثَنِّيَ عَلَيْهِمُ الْعُقُوبَةَ فِي الْآخِرَةِ ، وَمَا عَفَا اللَّهُ
تَعَالَىٰ عَنْهُ فِي الدُّنْيَا فَاللَّهُ تَعَالَىٰ أَحْلَمُ مِنْ أَنْ يُعَوِّدَ بَعْدَ عَفْوِهِ - هه ر موصيه ته كا بيته
سه رى هه وه ژ نه خو شى و عقوبه وبه لايى د دنيابى دا نهو ژ بهر كه دا ده ستين
هه وه ، و خودى ژ هندى مه ز نتره ل ئاخره تى وان عقوبه بده ته فه ، و نهو تشتى د
دنيابى دا خودى نهو ژى عه فيكرن خودى ژ هندى حه ليمتره پشتى عه فو ويا خو
ليشه بيت ﴿ . (١)

يه عنى : ژ ره ما خودى ب عه بدى وى بى خودان باوه ر نه وه نهو د دنيابى
هندهك ره نكين به لايى د له شى و مالى و عه يالى دا دئيتته سه رى سه را هندهك
گونه هيى وى به رى هنگى كرين ، دال ئاخره تى بارى وى سقك بكهت ، و نهو

(١) نه محمد فه دگو هيرت .

ل گهلهك گوننهين وي دبورت ژى ، وي سهرا عقوبه نادهت ، فيجا تو بيژى :
ئهو نوکه مروفي عهفي بکهت ، و ل ناخرهتي ليفه بيت ؟ حاشا !!

چهند بهرپهريه کين گهش ژ ديريوکا هندهك توبه داران

بهري نوکه مه گوټوو : خواندن و گوهدارييا سهراهاتييين مهزنه توبه دارين
في نومهتي ژ زانا وزاهد وسهر کردهيين مهزن مفايه کي مهزن ددهته مروفي کو
خوراگرتي بمينت ل سهر ريکا توبي ، چونکي ژ ناستهنگين (نهفسي) يين مهزن
يين دکه فنه د ريکا مروفي دا ده مي ئهو قهستا خودي دکهت ئه فنه ئهو د گهل خو
ديژت : ئهري پشتي فان هه مي گوننهان وپشتي بورينا ساليں دريژ د بي ئه مرييا
خودي دا ما دي ب چ پوي قهستا خودي کهم ؟ ناخري چو نهمايه من نه کري
چاوا دي خودي ل من بورت ؟ تو بيژى دهليفه بو من مابت ئهز بيمه مروفه کي
دي ؟

ئهف سپياره هندهك جاران دبنه ريگر د ريکا مروفي وتوبي دا ، وحهتا مروف
بزانت کو چهند چوبت ژى دهليفه يا ماي ، وته چهند کريت رهها خودي
مهزنتره ، ئه م دي سهراهاتييا هندهك کهسان ب کورتي فه گيرين ، ده مي نوکه مه
نافين وان گوھ لي دبت ئيك ژ مه باوهر ناکهت روزهك د سهر خوداين فان
نافان دا هاتوو ئهو ژ دويري خودي دژيان ، يان گوننه کاري وان بوو .. ئهف
چيايين علمي وزوهدي وتهقوايي ل ده مه کي ژ دهسپيکا عه مري خو قهست
ريکا شهيتاني کربوو ، هندهك ژ وان مهزنترين دز وجهرده بوون ل وهلاتي
خو ، هندهك ژ وان چو عه رقه فه خوران دهستي وان نه دگرت ، هنده کان کاري

وان خرابی وزولم وتهعدایی بوو .. پاشی خودی خیرا وان قبا ، وهسا چیکر نهفسا
وان روهن کر ، وچاقین وان ل حهقیییّ فه کرن ، ههر ئیکی نه گهرهك د پشت
گوهورینا وی پا هه بوو ، بهلیّ تشتیّ نهو ههمی گه هاندینه ئیک نهو بوو وان شیا
ب ساناهی پشت بده نه بوریّ خوئیّ زیده تاری و نهو بهر ب پاشه پرۆزه کا زیده
گهش فه چوون ، نه بهس هنده بهلکی نهو وه کی ویّ نه دیریّ لیّ هاتن یا ژ دویر
فه گهش دکهت ، وبه ریّ خه لکی دده ته پرۆناهیییّ ، پرۆناهییا خودی !
فیجا که ره م کهن نهو وهوین وهندهك ژ فان نه دیرین ریکیّ .

مالکي کورې دیناری

د هفته را توبه داران مه دقیت ژ مالکي کورې دیناری دهست پی بکهین ،
 ودهمی مروؤ دبیژت : مالک .. یه عنی : پاشمایا پیغهمبهراتی پی ، ونهغه یا
 غه ریب نینه نه گهر نه ل بیرا خو بینینه فه کو مالک ل سهر دهستی حسه نی
 بهصری پی هاتی به پوره وده کرن ، حسه ن نهوی د کوشا دهیکا موسلمانان (أم
 سلمه) پی هاتی به ب خودانکرن .

دبت ل بهر گهلهك كهسان یین نافی فی چیاپی زانینی وزوهدی بهیستی
 تشته کی غه ریب بت نه گهر نه بیژین : مالک ل دهسپیکا ژی پی خو ، گهلهك
 دوبر ژ خودی دژیا ، وئیك ژ مهز نترین عه روق فه خوړین باژیری بهصرا بوو !
 بهلی .. پاشی روژهك هات نه ه مالکه وهکی وی روژا گهش لی هات نهوا
 تپی وروناهی پی ل عه ردی به لاف دکهت ، بوو نهو مروؤ پی صه حابی پی پیغهمبهری
 - سلاؤ لی بن - نه نه سی کورې مالکی گوتی پی : تو گهلهك وهکی صه حابی یین
 موحه مدهدی پی - سلاؤ لی بن - نهز پتر ژ گهلهك عه یالی خو حهز ژ ته دکه م .
 قیجا سهرهاتی یا مالکی چ بوو ؟ وچاوا بهری وی هاته وهر گپران ژ ریکا
 شهیتانی بو ریکا خودی ؟

مالکي کورې دیناری .. هیقینی وی ژ وهلاتی (سهجستانی) یه نهوی
 دکهفته د ناقبهرا ئیران ونه فغانستانا نوکه دا ، ل باژیری بهصرا ژی پی خو
 بوړاندبوو ل سهدا ئیکی مشهختی وچاریکا ئیکی ژ سهدا دووی ژی ، وگه هشتبوو
 دویماهی یا دهمی صه حابی یان و علم و حه دیس ژ نه نه سی کورې مالکی پی

صهحابی ، ومهزنی تابعی بیان حهسه نی بهصری ، وسه عیدی کوری جو بهیری ،
وموحه ممدی کوری سیرینی وهر گرتبوو .

پشتی حهسه نی بهصری ل سالا (۱۱۰) مشهختی چوو بهر دلوفانی یا
خودی مالکی جهی وی ل مزگهفتا بهصرا یا مهزن گرت ، ودهمی وی دهست
ب وهعزی دکر مزگهفت ژ مروثان تزی دبوو تو دا بیژی تهیران یا دادایه سهر
سهرین وان ، روزه کی مروثه کی پسارا دهسپیکا وی ژی کر کانی یا چهوا بوو ؟
وی ب نهزمانی خو سهرهاتی یا دهسپیکا خو فه گپرا .. وگرتنا وی ژ نهزمانی
وی نم ب نهزمانی خو دی فه گوهرین :

ل دهسپیکا عهری خو مالکی زوگورد شورته بوو ، کاری وی نهو بوو
سپیدی هتا نیقاری ب دهسته کی دژوار ودله کی رهق ل بازیری دهات ودچوو
زیره فانی ل خه لکی دکر ، و ل دویف سهح وسویان دگه پیا ، ودهمی کاری وی
ب دویماهی دهات دزقیری مالا خو ودما ب تنی ، ودهمی خو یی مایی
ب فه خوارنی دبوراند ، ههر وه کی وی ب فی خو بی هشکرنی دثیا جیهانه کی
د خه یالا خو دا چی بکهت یا جودا ژ وی جیهانی یا خه لک دنیاست ..

دهمه کی وی فیا گوهورینه کی بیخته فی روتینی ژیا نا وی فه گرتی ،
وئیکه مین تشتی وی هزر تییدا کری نهو بوو نهو ژیا نا خو د مال دا بگوهورت ،
ئیدی یی ب تنی نهبت ، وچونکی وی دزانی هندی نهو ژ پیسان بت کهس چو
باشین خو نادهتی ، نهو رابوو (جاریه ک) بو خو کری .. پشتی دهمه کی خودی
کچهک دایی ، وفی کچی تامه کا دی دا ژیا نا وی ، چونکی وی مروثینی یا مهزن
د چاقین وی یین بچویک دا ددیت ، کچا وی یا بچویک چهند روزه کی مهزنتس
لی دهات و ب سهر پی بیان دکهت پتر نهو ل هندی ناگهدار دکر دثیت نهو
ژینا خو پاقر بکهت بهری کچا وی مهزن بت و ب پیسی یا ژینا وی بهقه م بت ،

بهلی هندی هاتی نه شیا هه فالینییا پهرداغی بهیلت .. وهه فرکی بهک د ناقههرا
 فیانا کچا وی و فیانا پهرداغی دا د دلی وی دا پهیدا بوو ، دهمی هندهک جاران
 کچا وی - نهوا ب سهر پییان کهنی - ددیت نهو یی پهرداغان تی دکهت وفر
 دکهت دا ب نک فه چت پهرداغی وی ژ دهستی نینته دهر و ب کراسی وی دا
 کهت ، وکته کهنی .. نهو عیجز نه دبوو چونکی وی ددیت که یفا کچا وی یا
 بچویک یا ب فی چهندی دئیت .. وپیچ پیچه وی دیت ههر وهکی نهو یی
 ژ پهرداغی دویر دکهت ، چونکی فیانا وی بو کچا وی هیدی هیدی جهی فیانا
 وی بو پهرداغی دگرت ، وهمی ترسا وی نهو بوو رۆژهک بیت کچا وی مهزن
 بیت و د مهعنا فی پهرداغی بگهت ، فیجا نهو بته نه گهرا پیسکرنا ژ یانا کچا خو
 ، فیجا نهو گونهها خو ویا کچا خو ژ ی ل سهر ملی خو هلگرت .

ودهمی ژعیی کچا وی گههشتییه دو سالان .. مر !

وکانی چاوا سهرهاتییا مرنی هندهک کهسان ژ غهفله تی هشیار دکهت ،
 وهسا نهو هنده کیی دی پتر ب نک سهر داچوونی فه دبته ، وچونکی مالکی
 کوری دیناری هند باوهری نه بوو موصیهتا وی ل بهر وی سقک بکهت ، وچاقین
 وی ل راستیی فه کهت ، مرنا کچا نهو وهکی بهری یان پتر ب نک ژ یانا
 پهرداغی وخو بی هسکرنی فه بر ، وخه ما وی بوو جهی شادییا شهیتانی !

مالک دبیژت : شهه کی ژ شهقین نهینی ، نهز ژ شه خواری یی مهست
 بووم ، من نهزانی چ دهمی شهقی بوو دهمی نهز کههفتیمه سهر ته نشتا خو
 ونفستیم .. د خهوی دا من دیت ههر وهکی رۆژا قیامه تی یه ، خه لک یی ژ زکی
 عهردی دهر دکهفن و بو مهیدانه کا بهر فرهه یی دئینه کو مکران ، ونهز نیک ژ وان
 بووم ، د فی تهنگا فییا مهزن دا دهنگه کی بلند هاته من ، نهز ل خو زفریم دا
 بهری خو بدهمی کانن نهو چ دهنگه ، دیتنا من دیتی ماره کی نه زدهها ، یی رهش

وشين ، دهقى خوئى بهش كرى و ب نك من فه يى دئيت ، من كره ههوار وئهز
ژى رهفيم ، بهلى كيفه بچم ؟

پاشى من هند ديت پيره ميړه كى بين خوش و جلك پاقر كهفته ريكا من ، من
ههوارين خو گه هاندنى وگوتى : بهختى خودى من ژ فى نه زده هاى خلاس بكه !
ئينا پيرميرى بو حالى من كره گرى وگوت : نه زى لاوازم وئهو تشتى تو ژ من
دخوازي ب من فه نائيت ، بو خو بره فه بهلكى خودى ريكه كى بو ته بيت ، نه ز
رهفيم ، من جهه كى بلند ديت ، نه ز ب سه ركه فتم ، لايى دى نهالين تژى ناگر
بوون ، نه ز ل خو زفريم نه زده ها يى ب دويش من فه ، نيژيك بوو ژ ترسيين
نه زده ها يى دا نه ز بكه فتمه د ناگرى دا ، ئينا دهنگه كه هاته من : بزقره تو نه ز
خهلكى وى يى ، پيچه كى بينا من هات ، نه ز زفريم و جاره كا دى نه زده ها يى دا
ب دويش من فه ، دوباره نه ز گه هشتمه نك پيره ميړى ، من گوتى : من داخواز
ژ ته كر تو من ژ فى نه زده ها يى خلاس بكه ي ته وه نه كر ، پيره ميړى كره گرى
وگوت : نه زى لاوازم ، هه ره سه ر فى چيائى هنده كه ئيمانته ل وئرى هه نه ،
نه گهر ئيمانته كى ته د ناؤ دا هه بت نه و دى ته خلاس كه ت .

گوت : من بهرى خو دايى چيابه كى گرؤفر من ديت ، نه ز ب نك فه چووم
وئه زده ها يى دا دويش من ، گاڤا نه ز نيژيك بوويم ، هنده كه مليا كه تان گازى كر :
په رده ي راكهن ، وده ركه هان فه كهن ، بهلكى فى هه ژارى ئيمانته كه هه بت وى ژ
دورمنى بپاريژت .. پشتى په رده هاتينه هلدان وده گه فه بووين ، من ديت هنده كه
زارو كين ديمى وان وه كى هه يقى دجوان سه رى خو دهر يخست و بهرى خو دا من
، وئه زده ها نيژيكى من بوو ، هنده كه زاروكان كره ههوار : هوين هه مى دهر كه شن
سه كه نه نى نه يارى وى نيژيك بوو ، پاشى من هند ديت كچا من يا بچويك
دهر كه فت و بهرى خو دا من ، گاڤا وى نه ز ديتيم كره گرى وگوت : بابى منه

بابی منه ! وی کافی من هند خو دیت ئەز هاتمه بلندکرن وهافیتن حهتا ئەز کەفیمه نک وی ، وی دەستی من گرت و ئەز کیشام ، ئینا ئەژدها رهفی و ئەز هیلام ، پاشی هاته دکۆشا من دا و گۆت : بابو ! ﴿ اَلَمْ يَأْنِ لِلَّذِينَ ءَامَنُوا اَنْ تَخْشَعَ قُلُوبُهُمْ لِذِكْرِ اللّٰهِ وَمَا نَزَلَ مِنَ الْحَقِّ ﴾ پاشی گۆته من : ئەو ئەژدهایێ رادهیلا ته کاری ته یی خرابه ، ته هندی مهزن دکر حهتا ئەو راهیلته ته دا ته بهافیته د ئاگری دا ، و ئەو پیره میړی ته دیتی کاری ته یی باشه ته ئەو هندی لاواز کری کو نهشیت بهرهفانی یی ژ ته بکهت ..

گۆت : ووی کافی من هند دیت ئەز ژ خهو رابووم .

وپشتی مالک ژ خهو رابووی ودلی وی ژ غهفه تی هشیار بووی ، ئیکه مین کار وی کری ئامانین شهرا بی ههمی شکاندن ، و کره دلی خو ئەو هنگی راههستت حهتا (پیره میړی لاواز) بزفرینته سهه هیزا وی ، دا بشیت ئەژدهایی پاش پاشکی بیهت ..

وسپیدی قهستا مزگهفتی کر ، خو ب مهزنترین زانایی تابعی یان را گه هاند کو حهسه نی بهصری بوو ، و ل سهه دهستی وی علمی وعمه لی بوو ، وههه چهنده ئەو ل وی دهمی یی بچویک نه بوو ، بهلکی گه له کی جحیل ژی نه بوو ، بهلی د گهل هندی ژی (هممهتا) وی و (ئصرارا) وی ئیکا هند ژی چیکر نه ب تنی ئەو خو ب زانا وزاهدین ئومه تی یین مهزن را بگه هینت ، بهلکی بهرا وان ژی راکهت .

وپشتی مالکی کوری دیناری بریار دای ژینا خو بگوهورت وریکا خودی بگرت ، وی دهست ب کاره کی دی کر ، کاری وی بوو ئەو وی قورئان ب دهستی خو دنقیسی ودبره بازاری دفرۆت و ب وی پاره یی بو وی ژی دهات خو ب خودان دکر ، ودبیژن : ههه چاره هه یفان وی دانهیه کا قورئانی

دنفیسی ، وپشتی پاریّ خو وهر دگرت دا بهت ده تەف به قالی ، وحه تا پارین وی
خلاس دبوون وی تشت بهرانبەر بوّ خو ژ نک دئینان .

مالك ل سالا (۱۲۷) مشهختی ل بهصرا چوو بوو بهر دلوفانییا خودی .
د گوتنا خو دا دپیژت : زانایی دورست ئەوه ییّ ئەگەر تو چوو یه نک ل مالا
وی دا ئەو شیرەتە کیّ ل ته بکەت و ئەو ل مال نەبت ، مالا وی شیرەتیّ ل ته بکەت

یەعنی : زوهد و تەقوایا وی بوّ ته ژ سەر و بهریّ مالا وی ئاشکەرا بیت ، ژ
مالا وی تو بزانی ئەو نه مروّقیّ دنیاییّ یه ، فیججا حالسیّ مالا وی بوّ ته بیتە
شیرەت .

رۆژە کیّ خەلکیّ بهصرا هاتنه نک و گازنده ژ نەهاتنا بارانیّ کون و گوتتیّ :
بابیّ یه حیای ! ئەگەر تو هاتبای نقیژا بارانیّ ته ل بهرا مه کربا ، بەلکی خودیّ
باران دابا مه ، وی سەریّ خو هژاند و گوت : هوین د عەجیبگرتینه کو باران
نائیتی ، و ئەزیّ عەجیبگرتیمه کو بهر ژ عەسمانی ب سەر ههوه دا نائین !

و عەدەتیّ مالکی بوو دەرگەهیّ مالا وی ییّ بیّ کلیل بوو ، ونه شهؤ ونه ب
رۆژ چو جاران وی ده گهه نە دگرت ، شهفه کیّ دەمیّ وی نقیژ دکرن پیّ دزهک
هاته مالا وی ، هندی لسیّ گه پیا تشتهک نە دیت بدزت ، گاڤا فیای دەرکەفت
مالکی گوتیّ : چو تشتیّ دنیاییّ ته نە دیت ، ما ته نه فیّت تشته کیّ ئاخەرەتیّ بدەمه
ته ؟ دزیکەری گوتیّ : بەلسیّ .. گوت : وەرە دەسنقیژا خو بگره و دو رکاعەتان
د گەل من بکه ، وفان هەردو رکاعەتان ژ یانا دزیکەری گوهارت ، سپیدیّ
دەمیّ ئەو مالک پینکفه چووینه مزگەفتیّ نقیژیّ : هنده کان گوتیّ : بابیّ یه حیای !
ئەو کیه د گەل ته ؟ مالکی ب گرڤنژین فه گوت : هاتبوو دا دزییا مه بکەت ،
بەلسیّ مه ئەو دزی !

فوضه یلی کوری عیاضی

فوضه یلی کوری عیاضی نافه کی دی بی گه شه د دیروکا تۆبه که رین فی
نومه تی دا ، نافه که ل پیشییی دئیت .. (۱)

فوضه یلی ل دهمه کی ژ ژیی خو چه له نگترین خلمه تکارین ریکا شه یانی
بوو ، پاشی خودی و هسا بو وی چه زکر کو سه رو به ری ژینا وی به رو فاژی بست ،
نهو ژ مه زنتیرین دز و جه ردین و هلاتی خوراسانی بینه سه یادی دسته کا ئیکی ژ
ئیمام وزاهدین فی نومه تی (سو فیانی کوری عویه یینه ی ، عه بدلاهی کوری
موباره کی ، بشر نه لحافی ، ئیمامی شافعی ..) نه شه د دیروکا ئیسلامی دا
گه له ک ژ وی رۆژی نهوا هوین ل عه سمانی دبینن دگه شترن ، و به سی فوضه یلی به
بیژین : نه شه ههمی نهو بوون بین هنده ک ژ گه شاتییا فوضه یلی بو خو و هر گرتی !

قیجا سه رهاتییا فوضه یلی د گه ل تۆبی و زفرینا ل خودی چ بوو ؟

نه شه جهی ئاخفتنا مه یا فی جاری یه ، نه گهر خودی چه بکه ت .

فوضه یلی ل سالا (۱۰۵) مشه ختی ل باژیرکی (دهرهی گه زویی) ل ده فه را
(سه مه رقه ندی) ل نیزیکی نازه ر بیجانا نوکه هاتبوو سه ر دنباپی ، و هه ر ل ویری
پشکا ئیکی ژ ژیی خو بوراند بوو ..

ل ده سپیکی فوضه یلی مرو شه کی دویر دین بوو ، کار و که سبی وی نهو بوو
وی ریک ل کاروانی ورینفنگان دگرت و نهو دشه لاندن ، د ناقبه را باژیری
نه بیووردی و مه روپی دا جهه ک هه بوو دگوتنی : (جهی فوضه یلی) ، چونکی نهو

(۱) نه شه بابه ته د نه صل دا مه د کتییا خو (د گه ل مرو فین خودی) دا ئینایه ، به لسی ژ بهر
په یوه ندییا وی یا مه زن د گه ل فی بابه تی مه ل فیتری دوباره کرییه .

ئەو جە ئەو بوو بىي فوضەيلى كاروانى لىي دىشەلاندن . لەو ژ ترسا فى جەي دا گەلەك جاران وە ل خەلكى دكر ئەو بەرىي خو ژ فىي رېكىي وەردگيپن وقەستا رېكە كا دى بكنە بلا چەند يا دوپر ژى با !

و د ناؤ گيلەشوك وپيلين رېگري و دز وجەردەيىي دا ، يين كو ژينا فوضەيلى ھەمى فەگرتى ميگە كا تەنا ورحەت بو بينفەدانى سەرىي خو ھلدا ، رۆژەكىي بىي ژفان و ب خافلەتى فە چاڤين فوضەيلى ب كچەكىي كەفتن ، ھەر زوى دليين وان ب سەرىك ھلبوون ، وئەو كچ شيا گوھورينەكىي بيختە د ژينا فوضەيلى دا ، ئەو فوضەيلىي شەؤ ونيڤ شەفان ل سەرىن رېكا رادوھستا وبەرىي وى دمال (فەريسەيەكىي) دا بشەلينت ، ئيدى خەما وى ھەمى بوو ئەو دلەبرا خو - ئەگەر خو ژ دوپر فە ژى بت - بينت ، لەو ل شوينا ئەو بچت كاروانىيان بيختە داڤين خو و دەستىي خو بدانتە سەر مالىي وان ، بەرىي وى مال ھندىي ئەو دلەبرىي بيختە داڤين خو و ژفانەكىي ژىي وەرگرت ..

ھيدى ھيدى ئەو ژ رېگريي دوپر كەفت ، ب فيانا خو فە موژيل بوو ، حەتا ئەو شەؤ ب سەر دا ھاتى يا كو فوضەيلىي دز وتالانكەر تيدا بوويە ئيمامىي تۆبە كەرين ئومەتى ..

فيجا دا پيگفە ھەڤالينىيا فوضەيلى بكەين ل وىي شەفا ژيگوتى .. ھەر رۆژ گاڤا دبوو ئىڤار فوضەيلى ھزرا خو دكر كانى ئەؤ شەفە (كەمينا) خو ل كيڤە بدانت ، بو ھندىي دا (فەريسەيە كا) باشتر بيختە داڤين خو وەكىي مە گوتى ، بەلىي فيي جارىي ھزرا وى ب تشتەكىي دى فە يا موژيل بوو : كانىي چاوا دىي شيت ئەؤ شەفە دلەبرا خو بينت ؟ دويمامھىي بربار دا خو بگرت حەتا شەؤ ژ نيڤىي دقولپت ، وچاؤ دكەشە خەوا گران ، وزيرەڤان غافل دبن ، پاشى درەكەشە ژفانى ، ھنگى ئەو وئەو وشەؤ ب تني دىي ميننە د گەل ئيك ..

دهمی ژفانی هات ، فوضهیل نژیکی جهی ژفانی بوو ، ژبلی دهنگی پی یی
وی شهقی گوهل چو پیژنین دی نه دبوو ، گافا نژیکی خانیی دلبره ری بووی ،
(نئسفاق) یا وهسا بوو نهو د دهر گههی را ب ژور نه کفت ، دا کهس ل وان
هشیار نهبت ، ب رهخ سیاجی خانی فه داره کا بلند هه بوو ، ب سهر داری
کفت .. خانی - د ناؤ تاری پی را - وه کی بویکه کا خه ملاندی هاته بهر چاقین
وی ، ژ سهر چهقه کی داری خو هاقینه سهر سیاجی دا خو ژوردا بهر دهته هوشی
.. بهلی بهری نهو فی پینگا دویماهی بهی بهاقیت تشته کی وهسا چی بوو چو
جاران نه دهاته سهر هزارا فوضهیلی .. ژ جهه کی - یی وی ب خو ژی نه دزانی
کیژ جهه - دهنگهک د گهل هه بیه تا شهقی وناز کی یا (مهوقی) هاته گوهان ،
دهنگی قورئان خوینه کی بوو نه فایهته دخواند : ﴿ اَلَمْ یَاۤنِ لِلذِّیۡنِ ءَاۤمۡنُوۡا اَنْ یَّخۡشَعَ
قُلُوۡبُهُمۡ لِذِکۡرِ اللّٰهِ وَمَا نَزَلَ مِنَ الْحَقِّ ۗ ﴾ نه ری ما نه دهمه بو خودان باوهران کو دلین
وان بو زکری خودی فه بین و ژ ترسان دا بله رزن ، وینه سهر وی حقه یی یا
خودی ئینایه خواری ؟

گافا فوضهیلی گوهل فی نایه تی بووی وی د دلی خو دا بهر سف دا
وگوت : بهلی یا ره بی دهمه !

وه کی وی مروقی دلگرتی دبت فوضهیل ژ سهر دیواری کفت ، وه کی
وی مروقی ژ بهر تایا گران ژ بهر باخت ناخفتنا فوضهیلی بوو نه فه : بهلی دهمه
یا ره بی ، بهلی دهمه ..

فوضهیلی بهری خو وه گیرا ، ژفان هیلا ب ریشه و ل ژفانه کی گله کی
مهزن چوو ، گازی یا دلبره هیلا و د گازی یا مه حیووی خو یی مهزن چوو
وسوز د گهل خو دا کو نهو نه مینت فوضهیلی بهری ، وخودی ل سهر سوزا خو
کره شاهد ..

فوضه یلی پشت دا خانیی دلبره را بوری وبرپار دا قهستا مالا مه حبوبیی خو
 یی مه زن بکته ، وهندی یی ساخ بت ل ویری بمینت .. برپارا فوضه یلی نهو بوو
 پشتی توبه کرنی قهستا مه که هی بکته و ل مالا خودی بمینت .. بهلی نوکه ،
 ل فی نیقا شه فی نهو کیفه بچت ؟

فوضه یلی قهستا خانه کی کر کو دکهفته سهر ریکی - وه کی ئوتیلین مه یین
 نوکه - هتا لی دته سپیده .. ل ویری فوضه یلی هندهک کاروانی دیتن وان دقیا
 رابن بدنه ری ، دا ل وهخت بگه هنه بنه جها خو ، بهلی هندهک ژ وان گوته
 هنده کان : دی کیفه چن فی شه فی ؟ پا نه گهر فوضه یل هاته د ریکا هه وه دا ؟

چاقین فوضه یلی تزی رۆندک بوون ، ووی گوته وان : نه ترسن خودی ریک
 ژ فوضه یلی پاقر کر ، نه وی هوین ل نک خو دبینن فوضه یله ، وهیقییا من نه وه
 هوین ئیدی فوضه یلی ل فی وهلاتی هه مییی نه بینن . پاشی فوضه یلی گوته خو :
 نه ز شه فین خو ب گونه هان شه دبۆرینم وخه لک ژ ترسین من دا نه شهین
 دهر که فن ، یا ره بی من توبه یه وتوبا من نه وه نه ز بچم قهستا بهیتا ته بکه م .

و د گهل هه لاتنا سپیده یا وی رۆژی ، وهلاتی خوراسانی ژ فوضه یلی دز
 ورینگر قالا ورحت بوو ، ووهلاتی حجازی ب هاتنا فوضه یلی زانا وخودی ناس
 شاد وکهیفخوش بوو .

د ریکا خو را فوضه یلی قهستا وهلاتی عراقی کر ، و ل ویری هه قالینییا
 گه لهک زانایین تابعییا کر ، وزانین بو خو ژ وان وهر گرت ، پاشی قهستا
 حجازی کر و ل ویری ژی هه می ده می خو ب علمی وعباده تی شه بۆراند ،
 ورۆژهک ب سهر فوضه یلی دا هات د علمی وعباده تی وزوهدی دا نهو بوو
 زهلامی ئیکی د نا ف خودی ناسین ئومه تی دا ، وچه ند جاران خه لیفین وه کی

هاروون ئەلرەشىدى وزانايىن وەكى ئىمامى شافى رېھىن خۆل بەر وە عزىن
وى ژ رۆندكان تەر دكرن !

ودەمى ناۋ و دەنگىن فوضەيلى ب زوهدى و علمى و بەرەفانىيا ژ سوننەتى د
ناۋ خەلكى دا بەلاۋ بووين خەلىفى عەبباسى هاروون ئەلرەشىدى حەزكر وى
بىنت و گوھى خۆ بدەتە دەرس وشىرەتپن وى ، و عەدەتى هاروونى بوو -
خودى ژى رازى بت - مروۋقن زانا و تەقوادار ل دۆرپن خۆ كۆم دكرن
و هەقالىنىيا وان دكر .. رۆژەكى هاروونى گۆتە سوفيانى كورپى عويەينەى : ئەز
حەز دكەم فوضەيلى بىنم و گوھى خۆ بدەمە ناخفتنپن وى ، سوفيانى گۆتى : ب
تنى رېكەك تە يا هەى تو وى پى بىنى ، كو تو رۆژەكى جلكن خۆ بگوھورپى
وبىيە مزگەفتى و ل دەرسا وى روينى بپى كو ئەو بزانت تو (أمير المؤمنين) ى ..
هاروونى ب يا وى كر ، هات وقەستا ديوانا فوضەيلى كر ، گاڤا فوضەيلى
دەست ب وە عزى كرى هاروون ھندى گرى حەتا رېھىن وى ژ رۆندكان
تەر بووين ، پشتى هاروون چووى ، سوفيانى گۆتە فوضەيلى : ئەو (أمير
المؤمنين) بوو .

جارەكا دى هاروونى زانايىن باژپرى ھەمى فەخواندەنە ديوانا خۆ ، و فوضەيل
ئىك ژ وان بوو ، سوفيانى كورپى عويەينەى دىبىرت : گاڤا ئەم چووينە ديوانا
خەلىفەى ، فوضەيل پشتى مە ھەمىيان هات ، و ب رەخ من فە روينشت ، پاشى
ھىدى گۆتە من : كىژكە (أمير المؤمنين) ؟ گۆت : من ئىشارەت دا هاروونى
ومن گۆتى : ئەقەبە .. گۆت : فوضەيلى باش بەرى خۆ داىى ، پاشى گۆتى : ئەى
خودانى دىمى گەش ! تويى خودى ئومەت ھەمى ئىخستىبە بن دەستى تە
وگونەھا وان كرىبە ستويى تە ؟ ب راستى بارەكى گران تە بى ب ستويى خۆ فە
گرتى ! ئىنا هاروونى ژ بەر گۆتنا وى كرە گرى .

پاشی بهری ئەو دەرکەشن ھاروونی ھەر ئێکی دەھ ھزار دەرھەم دانێ ،
 ھەمییان وەرگرت فوضەیل تێ نەبت ، ھاروونی گۆتێ : ئەگەر دلێ تە نەچتە
 پارێن مە ببە بدە ئێکی پێتشی ، فوضەیل بەر ھندی ژێ نەھات ، ئینا ھاروونی
 گۆتێ : تو چەند مرۆڤەکی زاهدی ! فوضەیلی گۆتێ : تو ژ من زاهدتری ، وی
 گۆت : چاوا ؟ فوضەیلی گۆتێ : چونکی ئەز د دنیا یا فانی دا یێ زاهدم ، وتو
 د ناخەرەتا باقی دا .. پاشی گۆتە ھاروونی : ئەی (أمیر المؤمنین) دلێ خۆ ژ
 خەمی و ترسی تژی بکە ، ئەو ھەر دو دی بەری تە ژ بی ئەمری یا خودی دہنە پاش
 ، و ئەو دی تە ژ ناگری دویر کەن .

فوضەیل ئەوی ژ یانا خۆ ب دز وجە دەیی دەست پی کری ، پاشی ھنگی
 راوہستای ھەتا بوویە ئیمامی ھەرەما مەدینی و ھەرەما مەکەھی ل باژیری مەکەھا
 پیروژ ل ھەیفە موھەررەما سال (۱۸۷) مشەختی چوو بەر دلوفانی یا خودی .

ئىبراهيمى كورى ئەدەبىيەتى

ئىبراهيمى كورى ئەدەبىيەتى تەمىمى يى خوراسانى ، ئەو ژى د ناۋزانا وزاھىدىن ئوممەتى دا وەكى ئالايەكى بلسد وستىرەكا گەشە ، كەسەك نەشىت بەھسى دىرۇكا زوھدى د ئىسلامى دا بكت ئەگەر ناڧى وى نەئىت ، وەلكى گەلەك كەس ھەبن يىن ناڧى وى بەھستى باوەر نەكەن كو دەمەك د سەر ڧى زاھدى مەزن دا ھاتبوو ئەو يى دوير بوو ژ رىكا خودى ، پاشى دەمەكى دى د سەر وى دا ھات ئەو د ناۋ مەزن و خودىناسان دا ھاتە رىزا ئىكى ..

وسەرھاتىيا ئىبراهيمى كورى ئەدەبىيەتى ژى دەرسەكا مەزنىە بو وان كەسىن دنيا داىە پىشتا خو كو بى ھىڧى نەبن ، ڧىجا ئىبراهيم كى بوو ؟ وسەرھاتىيا وى چ بوو ؟

ئىبراهيم وەكى مە گوتى ژ وەلاتى خوراسانى بوو ، ژ باژىرى بەلەخ ئەوى دكەڧتە د ناڧەرا روىبارى جىحونى و باژىرى كابولى دا ، بابى وى ئەدەبىيەتى كورى مەنصورى ئىك ژ مەلك و شاھىن خوراسانى بوو ، ل باژىرى بەلەخى ل دۆزىن سالا (۱۰۰) مەختى ھاتبوو سەر دنياى ، و ل قەسرا مەلكى ھاتبوو ب خودانكرن ، و ديارە ئەو نەخرى بابى خو بوو لەو ئەو بوو جىگىرىيا بابى خو دەھاتە بەرھەڧكرن .

د جەووەكى تژى خوشى ورەڧاھىەت دا ، و ب نازدارىيەكا زىدە ھاتە پەرورەدەكرن ، چو تىشتى ژى كىم نەبوو ، چونكى ھەچى داخووزا وى ھەبا ھەر زوى بو دەھاتە ب جھىنان ، ما نە كورى مەلكى و (ولى العہد) وىيە يى كو مەزن و بچو كىن مەملەكەتى دڧىت خولامىنىيا وى بكن ؟

ووه کی ههر زاروکه کی د کۆچک وسه رایین مه زانان دا دئینه ب خودان کړن ئیبراهیم ب دنیایی و خوشییین وی څه موژیل بوو ، وښانای وی بو دنیایی نهو هند موژیل کر کو دهلیقهیا وی بو هزر کرنا د کار وباری ناخره تی دا نه مینت ، ودهمی نهو بوویه نیف زه لام کاری وی یی سهره کی بوو نیچیر فانی ل چولی ، و نیچیر فانی ل وی دهمی - وه کی دهاته سالو خدان - یارییا مه لکان بوو .. خو دهمی بابی وی مری و نهو ل شوینا وی بوویه مه لک ژی نار هزوویا وی یا مه زن نیچیر فانی بوو

دهر باره ی نه گهرا توبه دارییا ئیبراهیمی کوری نه دهه می دا دو گو تن دئینه څه گپړان ، ودویر نینه هه ردو ب جه هاتن .

یا ئیکې ژ ئیبراهیمی ب خو دئینه څه گو هاستن ، دبیزت : جاره کی دهمی نهز ل نیچیری ل چولی ، من هه سپی خو را کره چارگافی ودا ب دو یف نیچیرا خو څه هه تا نهز ژ هه فالین خو هه مییان څه دهر بوویم ، و ل وی دهمی نهزی موژیل ب راهیلان ل دور (فه ریسه یا) خو څه دهنگه هاته من گو ت : نه ی ئیبراهیم بو فی چهن دی تو نه هاتییه نافراندن ، و ب فی چهن دی فه رمان ل ته نه هاتییه کرن ﴿ اَفَحَسِبْتُمْ اَنْمَّا خَلَقْنَاكُمْ عَبَثًا وَاَنْكُمْ اِلَيْنَا لَا تُرْجَعُونَ ﴾ ، گو ت : هن دی نهز ل لایی خو یی راستی وچه یی زفریم ، من کهس نه دیت ، ئینا من گو ت : له غنه تین خودی ل ئبلیسی بن ! پاشی من فیا هه سپی بهار ژم به لی بهری نهز قه ستا نیچیرا خو بکه م ، جاره کا دی نهو دهنگ هاته من ، به لی فی جاری نیریکتر ، نهز لی زفریم دیسا من کهس نه دیت ، وگافا من فیای به رده وومیی بده مه کاری خو بو جارا سیی هه نهو دهنگ هاته من ، ودهمی من کهس نه دیتی من کره هه وار : نه څه هشیار کر نه که ژ خودی بو من ، نهز هشیار بووم ، نهز هشیار بووم !

گۆتتا دووی : دبیژن : ئیبراهیمی کورپ ئەددهمی یی مەلک فیبا بچتە نیچیری وزیرەشان وئیلاجی تژی دۆر ورەخین وی بوون دا نەهیلن کەس نیژیکی وی بیت ، ژ لایەکی دی فە دا وی خەلکی بەلافە بکەن ئەوین هاتینە د ریکا مەلکی دا ، دا ب دیتنا مەوکی وی شاد بن .. ل لایی ریکی پیرەمیڕەکی بیچارە یی روینشتی بوو ، دەمی دیتی نیژیکی ھندەک بی لی بدن گازی کر : ھەوہ خیرە ؟ وان گۆت : مەلک ھات مەلک !

پیرەمیڕی گۆت : مەلک .. یان مەملووک ؟! (ومەملووک ئەو کەسە یی عەبد بت) .

دەنگی وی گەھشتە مەلکی ، وگافا مەلکی دیتی ھندەک زەلامین وی ب نک پیرەمیڕی فە چوون ، دیارە دا بیشین ، وی گۆت : کەسی نەئیشین ، پاشی مەلک ب خۆ ب نک وی فە چوو وگۆتی : ئەی پیر ! عەبد ب چ تشتی دی گەھتە ھەمی یی ؟ پیرەمیڕی گۆتی : ب ھیلا نا ھەمی یی .

ئیراهیم د ناخفتنا وی گەھشت ، سەری خۆ ھژاند وچاقین وی تژی رۆندک بوون ، پاشی ل ھەقالین خۆ زقپی وگۆت : بزقن ئەم ئەفرۆ ناچینە نیچیری ، وپشتی زقپنا وی ژ نیچیری ب سی رۆژان بریارە کا مەزن وی دا .. بریار دا ھەمی یی بھیلت دا بگەھتە ھەمی یی !

ئیراهیمی کورپ ئەددهمی بریار دا مەلکاتی یی بھیلت ، وپشت بدەتە قەسر وقوسویر ومەملە کەتی ھەمی یی ، خەلکی ولاتی وی سپیدەھەکی ھشیار بوون بی مەلکی خۆ ببین ، وھندی لی گەریان ب سەر چو سەر وشوینین وی ھل نەبوون ، ب تتی زەلامەکی ژ رەعیسەتا وی تتی نەبت ، شقانی ل لایەکی دویڕ ژ باژیری خیفەتا خۆ فەداوو ، شەفەکی مەلک ب تتی د بەر خیفەتا وی را بۆری وداخوازە کا غەریب ژی کر ، گۆتی : وەرە دا ئەز وتو جلکین خۆ پینک

بگوهرپین ! شقان هەر زوی ب که یف قه و بی نارمانجا مه لکی ژ فی چه ندی
بزانت ل بهر داخووا وی هات .. و نهو بوو رۆژا د دو یف دا شقانی ژ ی وه کی
همی خه لکی مهمله که تی گو ه لسی بوو کو مه لک یی بهرزه یه !

مه لکی نهوی کراسی شقانی یی درپای کری به بهر خو ، هه سپی خو ب لهز
هاژۆت و بهر ب رۆژ ئافای قه دچوو و ب چوونا وی دیروکی ئیک ژ غه ریسترین
سه رهاتی یان تو مار کر ، نهو مه لکی ژ ترسین خودی دا دنیا بهردای ..

پشتی قوبناغه کا دریژ ئیبراهیم گه هشته عیراقی و ل ویری هه قالینی یا هنده ک
زانایی مه زن کر وه کی : سو فیانی ته وری و فوضه یلی کوری عیاجی وهنده کی
دی .. ووی پسپارا سه یدا یین خو کر کانی نانه کی حه لال ل کیفه دی ده ست
ب من که فت ؟ وان گو تی : هه ره قه ستا شامی بکه ، و پشتی نهو چوویه ویری
وی ب دهستی خو کار دکر ، هنده ک جارن پاله تی وهنده ک جارن نا طوورقانی یا
چهم و بیسانان ، وهنده ک جارن ژ ی دچوو چیای دار دبرین و دئینان دفرۆت نه
خه لکی ، و ب حه قی دهستی خو وی خو ب خوان دکر .

ژ گو تنین وی یین ناقدار : دبیزت : هه چی یی تۆ به بقیت بلا زۆرداری یی
ل که سی نه که ت ، و بلا تیکه لی یا خه لکی ژ ی نه که ت ، نه گه ر نه نهو نه شی ت وی
ب ده ست خو قه بینت یا وی دقیت .

و دبیزت : نهو مه لکی عه داله تی نه که ت فه رقا وی و دزی که ری نینه ، و نهو
زانایی ب ته قوا نه بت فه رقا وی و گورگی نینه ، و هه چی یی خو بو ئیکی دی ژ بلی
خودی بشکی ت فه رقا وی و سه ی نینه .

و جاره کی هنده ک هه قالین وی گو تی : نه گه ر تو ژ نه کی بو خو بینی ، وی
گو ت : نه گه ر نهز شی با م دا نه فسا خو بهرده م .

ل سالا (۱۶۲) مه ختی ل شامی چوو بوو بهردلو قانی یا خودی .

ناڤەرۆك

پەر	بابەت
۵	دیاری
۷	دەسپێك
۹	ژ كیڤه دەست بێ بکەین ؟
۱۱	بەری بدەینه رێ ..
۱۳	زادی رێڤنگی
۱۸	تاوانین نەفسی .. یان ئاستەنگین رێکی
۲۱	چارەسەریە کا بەروەخت
۲۳	رێڤیشانین رێکی ..
۲۶	ھاریکارین خو ڤاگرتنی
۲۹	ھندەك بیرئینانین ڤەر ..
۳۴	رێڤخۆشکەرین رێکی
۳۹	ل لای دی یی رێکی ..
۴۳	چەند بەرپەرەکی گەش ژ دیرۆکا ھندەك تۆبەداران
۴۵	مالکی کورپی دیناری
۵۱	فوضەیلی کورپی عیاضی
۵۷	ئیبیراھیمی کورپی ئەدھەمی